

KaalimaanKakarot

Yksityisen ryhmäperhepäiväkodin perustaminen

Satu Hukka
Opinnäytetyö, syksy 2013
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi + lastentarhanopetta-
ja (AMK)

TIIVISTELMÄ

Hukka, Satu. KaalimaanKakarot. Yksityisen ryhmäperhepäiväkodin perustaminen.

Syksy 2013, 58s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi + lastentarhanopettaja (AMK)

Opinnäytetyö oli kehittämishanke ryhmäperhepäiväkodin perustamisesta. Ryhmäperhepäiväkoti, KaalimaanKakarot, aloittaa toimintansa Meri-Porissa tammikuussa 2014, joten tämän opinnäytetyön tavoitteena oli laatia yrityksen perustamissuunnitelma sekä kyseisen ryhmäperhepäiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma.

Tämän työn teoriaosuudessa perehdyttiin varhaiskasvatustyön lähtökohtiin ja kasvatuskumppanuusajatuksen sekä käsiteltiin päivähoitolain säädöksiä yksityisen ryhmäperhepäiväkodin perustamiseen liittyen. Avattiin myös sosiaalipedagogista viitekehystä, joka on taustasuuntautumisena ryhmäperhepäiväkodin toiminnassa.

Yrityksen perustamissuunnitelmassa paneuduttiin yrityksen toiminta-ajatuksen, yritysmuodon valintaan liittyviin seikkoihin sekä yrityksen perustamiseen kuuluviin velvoitteisiin. Lisäksi perustamissuunnitelma sisältää markkinointisuunnitelman, yrityksen kilpailukeinojen kuvauksen sekä tietoa sidosryhmistä. Perustamissuunnitelma pitää sisällään myös yrityksen nelikenttä- eli SWOT-analyysin. Tästä perustamissuunnitelmasta saavat kattavaa tietoa muut vastaavanlaista yritystä perustamassa olevat alan ammattilaiset.

Opinnäytetyö sisältää myös KaalimaanKakaroiden varhaiskasvatussuunnitelman, joka on laadittu yhteistyössä kollegani perhepäivähoitaja Anne Niemen kanssa. Tämä varhaiskasvatussuunnitelma toimii tärkeänä työvälineenä ryhmäperhepäiväkodin arjessa.

Asiasanat: ryhmäperhepäiväkoti, varhaiskasvatus, sosiaalipedagogiikka

ABSTRACT

Hukka, Satu. Foundation of Private Child Care Centre. 58p., 3 appendices. Language: Finnish. Pori, Autumn 2013.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Kindergarten teacher. Degree: Bachelor of Social Services and Kindergarten teacher.

This thesis was a development project concerning the establishment of a private child day care centre. The private group day care centre called KaalimaanKakarat (Cabbage Patch Kids), situated in Seaside Pori, will be at full function in January 2014. Therefore, the aim of the thesis was to formulate a company establishment plan and a plan of pre-primary education in KaalimaanKakarat.

The theoretical background of the thesis deals with the basis of pre-primary education and the idea of shared care and education. In addition, legislation on Finnish day care and its statutes regarding the establishment of private group day care. This thesis derives from social pedagogical framework, which was utilized as the operational idea during the establishment of the private day care centre.

The company establishment plan concentrates on the operational idea, issues regarding business, and obligations concerning the establishment of a company. The establishment plan also includes a marketing plan, the description of assets, and the portrayal of interest groups. In addition, the SWOT-analysis of the company is included. The establishment plan in this thesis will guide other professionals when establishing a corresponding business.

The thesis also includes the plan for pre-primary education in KaalimaanKakarat. The plan is formulated together with my business partner, private child care worker Anne Niemi. The plan for pre-primary education, presented in this thesis will function as an important tool in everyday practices of our private day care centre.

Keywords: group family day care centre, pre-primary education, social pedagogy

SISÄLLYS

1 RYHMÄPERHEPÄIVÄKODIN PERUSTAMISEN LÄHTÖKOHDAT	5
2 LASTEN PÄIVÄHOITOA OHJAAVAT TEKIJÄT	7
2.1. Varhaiskasvatustyön lähtökohtia	8
2.2. Kasvatuskumppanuus	9
3 PÄIVÄHOITOLAIN SÄÄDÖKSIÄ YKSITYISELLE RYHMÄPERHEPÄIVÄKODILLE	11
3.1. Yksityinen lasten päivähoito.....	11
3.2. Yksityisen ryhmäperhepäiväkodin toimintaedellytykset sekä henkilöstön kelpoisuusvaatimukset ja -mitoitukset.....	12
3.3. Omavalvonta yksityisissä sosiaalipalveluissa.....	13
4 SOSIAALIPEDAGOGINEN VIITEKEHYS VARHAISKASVATUKSESSA	14
4.1. Sosiaalipedagoginen toiminta	16
4.2. Sosiaalipedagogiikka suomalaisessa varhaiskasvatuksessa.....	18
5 KAALIMAANKAKAROIDEN PERUSTAMISSUUNNITELMA	22
5.1 Yritysidea ja toiminta-ajatus sekä yritysmuodon valinta.....	22
5.2 Asiakkaat	24
5.3 Yrityksen perustamiseen liittyvät velvoitteet.....	24
5.4 Markkinointisuunnitelma ja kilpailukeinot.....	25
5.5. Sidosryhmät	27
5.6. Yrityksen toimintamahdollisuuksien analysointi.....	28
6 POHDINTA.....	32
LÄHTEET	35
LIITE 1 KaalimaanKakaroiden varhaiskasvatussuunnitelma.....	37
LIITE 2 KaalimaanKakaroiden omavalvontasuunnitelma	52
LIITE 3 Hankkeen aikataulu	56

1 RYHMÄPERHEPÄIVÄKODIN PERUSTAMISEN LÄHTÖKOHDAT

Ensimmäiset ajatukseni ryhmäperhepäiväkodin perustamiselle ovat jo yli kymmenen vuoden takaa. Viimeiset kymmenen vuotta olen työskennellyt kotonani yksityisenä perhepäivähoitajana. Vuosien varrella työstimme ystäväni ja kollegani perhepäivähoitaja Anne Niemen kanssa perhepäiväkotia ajatusten tasolla. Vuoden 2012 syksyllä löytyi vihdoin sopiva tila ryhmäperhepäiväkodille Niemen perheen muuton myötä. Päätimme, että opiskeluvuoteni 2013 käytämme ryhmäperhepäiväkodin suunnitteluun, lupaprosesseihin ja remonttiin. Valmistun vuoden loppuun mennessä ja ryhmäperhepäiväkoti eli ryhmis, KaalimaanKakarot, aukeaa heti tämän jälkeen, tammikuussa 2014.

KaalimaanKakarot sijaitsee Kyläsaarella, Meri-Porissa. Alueelle kaivataan ryhmäperhepäiväkotia, koska alueella ei työskentele montaakaan perhepäivähoitajaa ja lähistöllä sijaitsee vain yksi päiväkoti, jossa ei ole hoitopaikkoja pienille, alle 3-vuotiaille lapsille. Ryhmiksemme toimii lähes keskellä Kyläsaarta, mutta kuitenkin suuressa maatilan pihapiirissä, jonka eläimet, ympäristö ja rauhallisuus takaavat lapsille turvallisen ja mielekkään päivähoitoympäristön.

Opinnäytetyöni jakaantuu kolmeen osa-alueeseen. Ensimmäisessä osassa perehdyn varhaiskasvatuksen teoriaan, päivähoitoa sääteleviin lakeihin sekä kasvatuskumppanuusajatuksen. Näiden lisäksi perehdyn taustasuuntautumisenä vaikuttavaan sosiaalipedagogiikkaan. Toinen osa sisältää ryhmäperhepäiväkodin perustamissuunnitelman ja viimeisessä osassa on KaalimaanKakaroiden varhaiskasvatussuunnitelma. Liitteessä on tarkempi kuvaus hankkeen aikataulun etenemisestä.

Opinnäytetyöni palvelee ennen kaikkea KaalimaanKakaroita ja sen asiakasperheitä. Laadimme KaalimaanKakaroiden varhaiskasvatussuunnitelman Niemen kanssa yhteistyössä. Varhaiskasvatussuunnitelma on tärkeä työvälineemme sekä se on tärkeä informaatio perheille arvoistamme ja toimintatavoistamme. Tästä opinnäytetyöstäni saavat tärkeää tietoa myös ne alan ammattilaiset, joilla on ajatuksissa perustaa vastaavanlainen yritys.

Ammatillisen kasvun tavoitteinani opinnäytetyötä tehdessäni minulla on ennen kaikkea halu kasvattaa ammattitaitoani varhaiskasvatuksen saralla. Pysin siihen, että saan lisää tietoa etenkin sosiaalipedagogiikan osalta, joka tulee olemaan vahvana taustasuuntautumisena arjen toiminnassamme lasten kanssa. Toivon myös, että tietoni sosiokulttuurisen innostamisen työskentelyelementeistä lisääntyvät ja vahvistuvat. Näiden lisäksi tavoittelen sitä, että työni valmistuttua minulla on vahva tietopaketti yrityksen perustamiseen liittyvistä ja siinä huomioon otettavista seikoista. Näiden lisäksi toivon, että työn tekemisen lomassa minulle on muodostunut vahva moniammatillinen tiimi taustatuekseni, kun lähdän vuodenvaihteessa 2014 kohtaamaan haasteita lastentarhanopettajana omassa yrityksessäni.

2 LASTEN PÄIVÄHOITOA OHJAAVAT TEKIJÄT

Opetus- ja kulttuuriministeriölle siirtyivät vuoden 2013 alussa päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa lasten kotihoidontukia koskevasta lainvalmistelusta. Käytännön päivähoitopalvelujen järjestämisvastuu sekä yksityisen päivähoidon valvontavastuu on kunnilla. Kunnallista päivähoitoa järjestetään päiväkotihoidona, perhepäivähoitona tai ryhmäperhepäivähoitona. Näitä kunnallisia hoitomuotoja täydentävät samat palvelut yksityisten tahojen tuottamina. Lisäksi seurakunnan ja eri järjestöjen palvelut antavat lisää vaihtoehtoja päivähoiton järjestelyille. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013.)

Päiväkotihoidolla tarkoitetaan päiväkodin tiloissa tapahtuvaa lasten hoitoa. Perhepäivähoito taas on hoitajan kotona tapahtuvaa lasten päivähoitoa. Päivähoitossa olevista lapsista runsas puolet on päiväkodeissa. Perhepäivähoitossa olevien lasten määrä on viimeisten kymmenen vuoden aikana vähentynyt. Päivähoitossa olevista lapsista 92 prosenttia oli vuonna 2011 kunnallisessa hoidossa ja loput 8 prosenttia yksityisessä hoidossa. Yksityisellä tuella hoidettujen lasten määrä on ollut jo pitkään lisääntynyt. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2011.)

Ryhmäperhepäivähoito on perhepäivähoidon muodoista uusin. Se sijoittuu hoitomuotona perinteisen perhepäivähoidon ja päiväkotihoidon välimaastoon. Ainoa virallinen määritelmä ryhmäperhepäivähoitolle on se, että se on yksi perhepäivähoidon vaihtoehto. Arvellaan, että nimi ryhmäperhepäivähoito on syntynyt siitä, kun kahden perhepäivähoitajan muodostama ryhmä alkoi työskennellä yhdessä yhteisissä tiloissa. Tietävästi Suomen ensimmäinen ryhmäperhepäivähoitokoti perustettiin Vantaalle vuonna 1988 ja toiminta levisi sieltä nopeasti koko maahan. (Väisänen 2007, 10–11).

Ryhmäperhepäivähoito on parhaimmillaan silloin, kun sen toimintaan sisältyy parhaita puolia sekä perhepäivähoitosta että päiväkodin arjesta. Perhepäivähoitosta nousevia parhaita puolia ovat muun muassa perushoito, arjen pedagogiikka sekä kodinomaisen toiminta- ja oppimisympäristö. Päiväkodin parhaista ominaisuuksista mukana ovat sisarusryhmän mielekkyys, toiminnan tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus ja työyhteisöllisyys. (Väisänen 2007, 10–11.)

Koska ryhmäperhepäivähoidolle ei ole tarkkoja ja virallisia määritelmiä, sisältyy siihen monenlaisia ristiriitaisuuksia. Ensinnäkin, vaikka toiminnan katsotaan olevan virallisesti perhepäivähoidon yksi vaihtoehto, niin asiakkaat, eli lasten vanhemmat, mieltävät sen usein päiväkotitoiminnaksi, jolloin odotukset ovat myös sen mukaiset. Ryhmäperhepäivähoidotoiminnasta vastaavat ja sitä valvovat viranomaiset puolestaan voivat mieltää toiminnan joko perhepäivähoidoksi tai päiväkotitoiminnaksi. Ristiriitaista on myös se, että perhepäivähoito on yksilötyötä hoitajan kodissa pienen lapsiryhmän kanssa, mutta ryhmäperhepäivähoito on tiimityötä työyhteisössä ja suuremmassa lapsiryhmässä. (Väisänen 2007, 10–11.)

2.1. Varhaiskasvatustyön lähtökohtia

Varhaiskasvatusta ja lapsuutta kuvaavat käsitteet ovat muuttuneet vuosien saatossa. Vielä 1970-luvulla lapsi nähtiin leikkivänä, haaveilevana ja suojeltavana, mutta 2000-luvulle tultaessa lapsia alettiin kuvata rajattoman oppimishaluisiksi, omatoimisiksi ja taitaviksi. Päivähoidon laatutavoitteissa todetaankin, että lapsen oma aktiivinen toiminta ja oppiminen, elämäntaitojen vahvistuminen sekä kyky selvitä muuttuvassa maailmassa ovat kasvatuksen perustana. (Reunamo 2007, 99.)

Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman (Vasu) perusteet valmistuivat 2003 ja niitä tarkastettiin vielä vuonna 2005. Vasu on sisällöllisen kehittämisen ja ohjauksen väline, jonka tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa. Tämän Vasun mukaan varhaiskasvatus määritellään pienten lasten eri elämäntilanteissa tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksesta pyritään luomaan lapselle mielekäs kokonaisuus, mikä onnistuu vain ammattilaisten ja vanhempien kiinteällä yhteistyöllä eli kasvatuskumppanuudella. Varhaiskasvatus on siis suunnitelmallista ja tavoitteellista yhteistoimintaa, jossa keskeinen sija on lapsen omaehtoisella leikillä. (Varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 11–13.)

Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu keskeisiin kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin. Näiden sopimusten arvoista keskeisin on lapsen ihmisarvo, johon liittyvät syrjintäkielto ja lasten tasa-arvoisen kohtelun vaatimus, lapsen

etu, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä lapsen mielipiteen huomioon ottamiseen. Tärkeää varhaiskasvatuksessa on painottaa lapsuuden itseisarvoista luonnetta, vaalia lapsuutta ja ohjata lasta ihmisenä kasvamisessa. (Varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 11–13.)

2.2. Kasvatuskumppanuus

Vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön tavoitteena on aina toimia lapsen parhaaksi. Lapsen etu on saada oppia ja kasvaa sellaisessa ympäristössä, jossa vanhemmat tietävät oman kasvatustehtävänsä ja päivähoidon henkilökunta tukee tätä vanhempien kasvatustehtävää yhteistyössä heidän kanssaan. Kasvatuskumppanuus on siis tämä ammattilaisten ja vanhempien välinen suhde, jossa he yhdessä sitoutuvat tietoisesti lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Molemmilla, sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnalla että vanhemmilla on tietoa lapsesta. Näiden tietojen pohjalta rakennetaan yhteiset toimintalinjat lapsen suhteen. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 118.)

Kasvatuskumppanuus pohjautuu ennen kaikkea molemminpuoliseen kunnioitukseen ja haluun toimia yhteistyössä. Kunnioituksen lisäksi kasvatuskumppanuuden perustaa luovat luottamus ja avoin vuorovaikutus eli dialogi. Tärkeää on, että vanhemmat kokevat olevansa tervetulleita päivähoitoyhteisöön ja henkilökunta tuntee saavansa arvostusta ammatillisesta osaamisestaan ja sen tuomasta vastuustaan. (Helenius ym. 2001, 23.) Tasavertainen ja avoin vuorovaikutus on ennen kaikkea keskustelijoiden välistä aktiivista, vastavuoroista, sitoutunutta, kunnioittavaa, avointa ja vilpitöntä kommunikaatiota. Parhaimmillaan tämä toimii siten, että molemmat osapuolet voivat muuttaa asenteitaan ja mielipiteitään. Toimiakseen tasavertainen vuorovaikutus vaatii vahvan luottamuksen sekä molemminpuolisen pyrkimyksen yhteistyöhön. Toimiessaan hyvin, dialogi mahdollistaa myös erimielisyyksien kohtaamisen ilman vastakkainasettelua sekä antaa tilaa tutkia vastapuolen näkökantoja. Dialogi sisältää kielen ja puheen sekä eleet, ilmeet, äänensävyt, kosketuksen sekä muut ympäristön viestit. Tasavertainen vuorovaikutus on aina oikeudenmukaista, avointa, rehellistä, luontevaa ja vilpitöntä ja se pyrkii molempien osapuolten aktiiviseen ja kiireettömään osanottoon. (Järvinen ym. 2009, 119.)

Kasvatuskumppanuus on keino tehdä laadukasta varhaiskasvatustyötä. Kasvatuskumppanuus yhdistyy kontekstuaalisuuden käsitteeseen eli näkökulmaan, jossa korostetaan

ennen kaikkea ympäristöjen välistä yhteistyötä. Päävastuu tästä kasvatuskumppanuuden rakentamisesta on aina varhaiskasvatuksen ammattilaisilla, vaikkakin sen rakentaminen edellyttää vahvaa yhteisymmärrystä kasvatuksesta ja sen tavoitteista ammattilaisten ja vanhempien välillä. Tämä edellyttää avointa tiedottamista ja yhteistyössä tehtyjä päätöksiä. Päivähoidon tiedottaminenkaan ei saisi toimia yksipuolisesti, koska se ei mahdollista vanhempien liittymistä tai osallisuutta. Kasvatuskumppanuuden perusidea onkin etsiä vanhempia aktiivisia ja heidän osallistumistaan lisääviä yhteistyö- ja viestintätapoja. (Järvinen ym. 2009, 118.)

Usein ajatellaan, että kasvatuskumppanuus on sama asia kuin yhteistyö. Kasvatuskumppanuus on kuitenkin paljon laajempi käsite. Se pitää sisällään myös ajatukset vanhempien osallisuuden vahvistamisesta, kasvatuskumppanuuteen liittyvän osaamisen kehittämisestä sekä kumppanuuskulttuurin rakentamisen uudelta pohjalta. (Järvinen ym. 2009, 118.)

Käytännössä vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten kasvatuskumppanuuksuhde kehittyy vähitellen arjen tilanteissa. Kuulumisia vaihdetaan päivittäin ja näin kasvatuskumppanuudessa edetään pienin askelin. Lapsen haku- ja noutotilanteet ovat luonnollinen hetki keskustella lapsen asioista. Vanhemmille kerrotaan myös työntekijöiden toimintatavoista, jolloin keskustelu lisää samalla vanhempien tietoisuutta lapsen päivähoitopäivästä ja samalla myös kasvatuskumppanuus vanhempien ja henkilökunnan välillä vahvistuu. (Järvinen ym. 2009, 119.)

Kasvatuskumppanuuden toteuttamisessa on edelleen omat haasteensa, koska sitä toteuttaessa vanhemmat tulee hyväksyä varhaiskasvatuksessa pedagogisiksi kumppaneiksi eikä pitää heitä vain asiakkaina. Tässä vaatimuksessa on ennen kaikkea kyse varhaiskasvatuksen henkilöstön asiantuntijuuden uudelleen määrittelystä. Tämä kumppanuuden periaate asettaa molempien asiantuntijuuden rinnakkaisiksi ja samanveroisiksi. (Alasuu-tari 2010, 21–22.)

3 PÄIVÄHOITOLAIN SÄÄDÖKSIÄ YKSITYISELLE RYHMÄPERHEPÄIVÄKODILLE

Lasten päivähoitoon liittyviä asioita on säädetty Suomen laissa. Lasten päivähoidolla tarkoitetaan tässä laissa lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Perhepäivähoitoa voidaan järjestää yksityiskodissa tai muussa kodinomaisessa hoitopaikassa, jota kutsutaan perhepäiväkodiksi. (Laki lasten päivähoitosta 1990.)

Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottava suotuinen kasvuympäristö. Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti päivähoiton tulee yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. Uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa on kunnioitettava lapsen vanhempien tai holhoojan vakaumusta. Edistäessään lapsen kehitystä päivähoiton tulee tukea lapsen kasvua yhteisvastuuseen ja rauhaan sekä elinympäristön vaalimiseen. (Laki lasten päivähoitosta 1990.)

3.1. Yksityinen lasten päivähoito

Yksityisellä lasten päivähoitolla tarkoitetaan lasten päivähoitoa, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityisen päivähoiton tuottajan, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten päivähoitotoimintaa, on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnasta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista lasten päivähoitosta vastaavalle kunnan toimielimelle. Tämän toimielimen tehtävänä on valvoa päivähoitotoimintaa siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. (Laki lasten päivähoitosta 2006.)

3.2. Yksityisen ryhmäperhepäiväkodin toimintaedellytykset sekä henkilöstön kelpoisuusvaatimukset ja -mitoitukset

Toimintayksikössä tulee olla riittävät ja asianmukaiset toimitilat ja varusteet sekä toiminnan edellyttämä henkilöstö. Toimitilojen tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle, kasvatukselle ja muulle huolenpidolle sopiva. Henkilöstön lukumäärän tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden. (Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 2011.) Perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät vielä ole perusopetuksessa. Lisäksi voidaan hoitaa yhtä perusopetuslain mukaista esiopetusta saavaa lasta, perusopetuksen aloittanutta lasta tai sellaista kunnan järjestämässä osapäivähoidossa olevaa lasta, joka aloittaa perusopetuksen toimintavuotta seuraavana vuonna. Perhepäiväkodissa kaksi hoitajaa voi myös samanaikaisesti hoitaa enintään kahdeksaa lasta ja lisäksi osapäiväisesti kahta esiopetusta saavaa lasta. (Asetus lasten päivähoidosta 1973.)

Perhepäivähoitajien kelpoisuusehtoja ei ole säädetty laissa ja heidän koulutuksensa on hyvin kirjavaa. Vuonna 2000 Opetushallitus sai valmiiksi yhtenäiset perusteet perhepäivähoitajien ammattitutkinnolle. Perhepäivähoitajien ammattitutkinto on näyttöihin perustuva koulutus. Tämä koulutus on kuitenkin puutteellinen ryhmäperhepäiväkotien henkilöstön osalta, koska se ei sisällä esimerkiksi osioita tiimityöskentelystä tai muista ryhmäperhepäivähoidon erityispiirteistä. (Väisänen 2007, 18–19.)

Kun perhepäiväkodissa hoidetaan samanaikaisesti useampaa kuin kymmentä lasta, mukaan lukien esiopetuksessa olevat lapset, tulee yhdellä perhepäivähoitajalla olla vähintään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annetussa asetuksessa säädetty ammatillinen kelpoisuus (Asetus lasten päivähoidosta 1973.) Kelpoisuusvaatimuksena lastentarhanopettajan tehtäviin on vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy lastentarhanopettajan koulutus, taikka sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot sen laajuisina kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetyn lain tarkoituksena on edistää sosiaalihuollon asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosi-

aalihuoltoon ja hyvään kohteluun edellyttämällä, että sosiaalihuollon ammatillisella henkilöstöllä on tarvittava koulutus ja perehtyneisyys. (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 2005.)

3.3. Omavalvonta yksityisissä sosiaalipalveluissa

Lain yksityisistä sosiaalipalveluista mukaan yksityisen sosiaalipalvelujen tuottajan on laadittava toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi omavalvontasuunnitelma. Omavalvonnan tarkoituksena on luoda toimiva menetelmä, jolla asiakasturvallisuutta ja laatua koskevat muutokset saadaan aikaan nopeasti. Omavalvonnassa toimintayksikön johto ja koko henkilökunta yhdessä osallistuvat toiminnan suunnitteluun, seurantaan ja kehittämiseen. Omavalvontasuunnitelma toimii informaationa asiakkaille ja heidän läheisilleen palvelun sisällöstä ja laadusta. Palvelun tuottajan tulee laatia omavalvontasuunnitelma kuuden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. (Valvira, omavalvonta yksityisessä sosiaalihuollossa 2012.)

Omavalvonnan toteuttaminen on jatkuva prosessi, joka tuottaa palautteen kautta kehittämistyössä tarvittavaa tietoa. Omavalvonnassa omavalvontasuunnitelma ja toiminnan todellisuus keskustelevat keskenään ja todellisuus korjaa suunnitelmaa sitä mukaa kun virheistä opitaan. Omavalvonta pitää sisällään palvelujen tuottajaa koskevat tiedot, toimintayksikön toiminta-ajatuksen, arvot ja toimintaperiaatteet, omavalvonnan organisoimisen, johtamisen ja vastuuhenkilöt sekä henkilöstön osallistumisen ja perehdyttämisen. Näiden lisäksi se sisältää asiakkaiden ja omaisten osallistumisen ja riskien tunnistamiseen ja korjaamiseen liittyvät toimenpiteet. (Valvira, omavalvonta yksityisessä sosiaalihuollossa 2012.) (Liite 2 KaalimaanKakaroiden omavalvontasuunnitelma)

4 SOSIAALIPEDAGOGINEN VIITEKEHYS VARHAISKASVATUKSESSA

Vahvana taustasuuntautumisena KaalimanKakaroissa vaikuttaa sosiaalipedagogiikka. Tässä luvussa käsittelen sosiaalipedagogiikkaa sen syntyhistoriasta käytännön soveltamiseen saakka. Historian tunteminen on tärkeää, jotta ilmiöiden laajempi hahmottaminen mahdollistuu.

Ensimmäisen kerran sosiaalipedagogiikan käsite esiintyi yhteiskunnallisessa ja tieteellisessä keskustelussa Saksassa 1840-luvulla. 1840-luvulla kasvatuksen yhteiskunnallista merkitystä alettiin ymmärtää entistä paremmin, joka vaikutti keskeisesti sosiaalipedagogiikan syntyyn. Sosiaalipedagogista ajattelua ja toimintaa on ollut toki paljon aiemminkin, vaikkei siitä tällä nimellä puhuttukaan. (Kurki 2001, 112–113.)

Sosiaalipedagogiikan käsitteen synty Saksassa liittyy vahvasti teollistumiseen, kaupungistumiseen sekä pyrkimykseen hallita sosiaalisia ongelmia. Saksassa heräsi tuolloin myös halu auttaa sosiaalisten ongelmien kanssa painivia ihmisiä. 1800-luvun lopulla ”sosiaalinen” suuntautuneisuus vahvistui saksassa ja tällöin syntyikin monia uusia opialoja kuten muun muassa sosiaalietiikka, sosiaalipsykologia, sosiaalipolitiikka ja lopulta myös sosiaalipedagogiikka. Sosiaaliset kysymykset tulivat tällöin keskusteluun pedagogisessa teorianmuodostuksessa ja tästä syntyikin sosiaalipedagogiikka teoriana. (Hämäläinen & Kurki 1997, 60–61.)

Sosiaalipedagogiikan syntyyn sekä Euroopassa yleensä että Espanjassa vaikutti vahvasti myös se, että teollistuvien yhteiskuntien hyvinvointivaltioissa tapahtuvat isot muutokset eivät ehtineet ulottua koulutusjärjestelmiin. Tuli tarve määritellä kasvatusta käsitettä uudelleen ja samalla kasvatusta käsitteä laajeni käsittämään ihmisten auttamisen kehittämään kaikkia ominaisuuksiaan koko elämänsä ajan. Alettiin ymmärtää, että koska yhteiskunta muuttuu koko ajan, myös ihmiset tarvitsevat erimuotoista kasvatuksellista apua kehittyäkseen persoonana ja yhteiskunnan jäsenenä. (Hämäläinen & Kurki 2007, 165–166.)

Sosiaalipedagogiikan määrittely ei ole kovin yksiselitteistä ja tarkka määrittely on jopa mahdotonta. Jo käsitteistä sosiaalinen ja pedagoginen on olemassa monia eri tulkintoja ja painotuksia. Sosiaalipedagogiikan syntysijoillakin Saksassa termin määrittely on hyvin monimuotoista riippuen siitä, mitä kukin määrittelijä haluaa näkemyksessään painottaa. Ehkä vahvin nykyaikaisen saksalaisen sosiaalipedagogiikan keskustelun orientaatioperusta korostaa ihmisen arjen ja elämänhallinnan merkitystä. Tässä tavoitellaan, että jokainen ihminen kykenisi tulemaan toimeen oman arkipäivänsä kanssa. Arkipäivää ei nähdä pysyvänä tilana, vaan siihen kuuluu uusien kokemusten vastaanottamista, kriittistä ajattelua sekä itsetietoisuuden kasvua. Keskeisenä tekijänä on vahvasti ihmisen oma persoona. (Kurki 2001, 113–115.)

Sosiaalipedagogiikka on ensisijaisesti ajattelutapa ja ajattelun väline ja sen tarkoituksena on luoda ja suunnata ajatteluun perustuvaa toimintaa. Toiminta ja teoria ovat jatkuvassa dialektisessä vuorovaikutuksessa. Sosiaalipedagogiikka on siis luonteeltaan vahvasti soveltavaa ja käytännöllistä. Se on ohjeellista ja tällöin korostuukin päätöksistä vastuussa olevan toimija. Oppiala pohjautuukin vahvasti filosofiaan ja etiikkaan. Saksalainen Buchkremerin (1982) onkin kiteyttänyt sosiaalipedagogiikan moraalifilosofisen perustan kultaiseen sääntöön: Kaikki mitä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te samoin heille. (Kurki 2001, 114, 117–118.)

Yleisesti sosiaalipedagogiikka ymmärretään kahdella eri tavalla. Se nähdään yksilöllisen sosiaalisen muotoutumisen oppina, joka auttaa yksilön sosiaalisaatiota ja siten ihmistä kasvamaan yhteiskuntaan sekä yhteiselämään toisten ihmisten kanssa. Toiseksi sosiaalipedagogiikka ymmärretään ennen kaikkea lapsuuden ja nuoruuden ajan hyvinvoinnin tukemisen oppina. Tosin nykyään myös vanhukset ovat vahvasti mukana sosiaalipedagogisessa keskustelussa. Nykyisin sosiaalipedagogisessa toiminnassa keskitytään siis erilaisiin sosiaalisiin ongelmiin, syrjäytymiseen ja näiden ehkäisyyn. Pohditaan myös vahvasti ihmisen tarpeita ja niiden tyydyttämistä sekä ihmisen hyvinvoinnin eri puolia. (Kurki 2001, 118.)

4.1. Sosiaalipedagoginen toiminta

Sosiaalipedagogiikalla tarkoitetaan sellaista kasvatustoimintaa ja –ajattelua, jossa kiinnitetään huomiota kasvatuksen yhteisölliseen luonteeseen sekä yhteisön tarjoamiin mahdollisuuksiin kasvatuksen saralla. Käytännön työtä tehdään monella erin tasolla, yksilötason ohjaavasta työstä yhteisöjen ongelmiin asti. Tämän vuoksi myös käytettyjen menetelmien kirjo on hyvin laaja.

Sosiaalipedagogisessa varhaiskasvatuksessa keskitytään jokaiseen persoonaan, sekä lapsen että hänen perheenjäsentensä mahdollisuuksiin ja omien, erityisten toimintatapojen löytämiseen ja arvostamiseen. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea sitä, että ymmärretään erilaisia perheitä ja heidän perhekulttuuriaan sekä myös kasvattajan oman kasvu- ja kulttuuritaustan merkitystä siinä, miten ne vaikuttavat ajatuksiin ja tekoihin. Siksi keskeinen osa sosiaalipedagogisesti orientoitua kasvatustoimintaa ja –ajattelua on yhteiskunnallisen todellisuuden ja arjen analyysi arvolähtökohtineen korostaen myös toimijoiden subjektiivutta ja osallisuutta. (Sosiaaliportti 2013.)

Toimintana sosiaalipedagogiikka on siis ihmisen, hänen yhteisönsä ja koko yhteiskunnan hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävää kasvatus- ja muutostyötä. Toiminta tapahtuu ihmisten arkielämässä, ja se perustuu uskoon jokaisessa ihmisessä oleviin kykyihin kasvaa inhimilliseksi ja löytää oman elämänsä kannalta oikeita toimintatapoja. Päämääränä on ohjata ihmiset yhdessä lähiyhteisöjensä kanssa löytämään mahdollisuuksia elämänsä parantamiseen ja ryhtymään itse toimintaan ja yhteistyöhön muutoksen aikaansaamiseksi. Toiminnan keskeisiä päämääriä ovat yksilön vapauden ja yhteisvastuullisuuden edistäminen. (Karttula & Tervo 2005.)

Espanialaisen sosiaalipedagogiikan vahva käytännön sovellusalue on ns. sosiokulttuurinen innostaminen. Sosiaalipedagogiikka on siis innostamisen perustana olevaa tiedettä ja innostaminen on siihen liittyvää toimintaa. Tämä innostaminen on syntynyt käsitteenä ja toimintana Ranskassa. Varsinaisena ammattina innostaminen on syntynyt 1960-luvulla vapaaehtoistyön pohjalta. Aivan tarkkaa syntyhetkeä sosiokulttuuriselle innostamiselle on vaikea määrittää, koska innostamista on ollut aina. Nykypäivänä sosiokulttuurisen innostamisen käsite on vakiintunut myös yliopistojen opetussuunnitelmiin. (Hämäläinen & Kurki 1997, 196–197, 202.)

Sosiokulttuurinen innostaminen on syntynyt yhteiskunnan kriiseistä. Siksi se syntyikin toteuttamaan monia eri tehtäviä. Sen tarkoitus on luoda kriittinen visio ympäristöstä ja toisaalta taas innostaminen syntyi muuttamaan ympäröivää todellisuutta silloin, jos se ei ole hyvä ja sopiva. Siinä pyritään luomaan sellaisia välineitä, joita ihmiseltä kulloinkin puuttuu. Innostamisella pyritään saamaan aikaan ihmisten entistä laajempaa osallistumista kulttuuriin sen kaikilla saroilla. (Hämäläinen & Kurki 1997, 199.)

Ominaista innostamiselle on, että se on yksi tapa herättää ihmisten tietoisuutta ja saa heidät liikkeelle. Se auttaa ihmisiä ja yhteisöjä kehittämään heidän luovaa puoltaan. Innostaminen suuntautuu sosiaalisen vuorovaikutuksen edistämiseen ja ihmisten välisen tasa-arvon kehittämiseen. Lisäksi se suuntautuu yhteiskunnan muutoksiin ja sopeutumisen muotoutumiseen siten, että ihmiset kasvavat aktiivisiksi toimijoiksi. Tavoitteena on, että ihmiset tulevat tietoisiksi historiallisesta roolistaan yhteisössään, yhteiskunnassaan ja maailmassa. (Hämäläinen & Kurki 2007, 201–202.)

Leena Kurki kiteyttää artikkelissaan ”sosiokulttuurisen innostamisen perusteita talviselle yhteisötaiteelle ja taidekasvatukselle” innostamisen toiminnan lähtökohtana olevan ihmisen arkipäivän. Mennään sinne, missä ihmiset ovat ja elävät, kaduille, toreille ja puistoihin, ei jäädä toimistojen tai kulttuurilaitosten kätköihin. Mennään ihmistä lähellä ja pyritään koskettamaan hänen kokemustaan omassa arkipäivässään. Samalla pidetään mielessä, että toiminnan luonne on aina avoin ja vapaaehtoinen. (Kurki, i.a.) Innostamisella pyritään siis saamaan ihmisten nykyistä laajempaa osallistumista kulttuuriin sen kaikilla osa-alueilla. (Hämäläinen & Kurki 2007, 199).

Sosiokulttuurisessa innostamisessa on aina läsnä kolme ulottuvuutta. Ne ovat pedagoginen, sosiaalinen ja kulttuurinen. Pedagogisessa ulottuvuudessa tavoitteena on kokonaisvaltainen kasvun tukeminen. Ihminen nähdään yksilöllisenä, sosiaalisena ja yhteiskunnallisena toimijana. Tärkeää on ihmisten oman paikan löytäminen elämässään ja maailmassa. Sosiaalinen ulottuvuus korostaa toiminnan vuorovaikutuksellisuutta ja toiminnan tarkoituksena on tukea yhteisöllisyyttä ja johonkin kuulumisen tunnetta. Ihmiset siis kootaan yhteen toimimaan yhdessä. Kulttuurisessa ulottuvuudessa toiminta on osallistujien luovuutta ja ilmaisun kehittymistä tukevaa. Pyritään saamaan luovuus osaksi arkea.

Siinä luovuus toimii välineenä omien ajatusten esiintuomisessa että yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. (Tervo 2010.)

Lähtökohtana kaikessa innostamisessa ovat spontaanisuus, ilmaisun herkkyys, vapaus ja luovuus. Innostajana toimivalta vaaditaan kykyä ymmärtää ihmissuhteiden merkitystä ja luonnetta sekä hänen täytyy osata ratkaista konflikteja ja kohdata ongelmia. Innostajan täytyy osata ”johtaa johtamatta”, eli hänellä pitää olla kykyä yllyttämiseen ja motivointiin ilman määräilyä. Hänen tulee myös kyetä hyväksymään toisten tekemät aloitteet ja kehittää näitä eteenpäin. Innostaminen on siis aina ryhmien ja niihin kuuluvien ihmisten liikkeelle saattamista ja eteenpäin motivointia. (Kurki 2006, 83–89.)

4.2. Sosiaalipedagogiikka suomalaisessa varhaiskasvatuksessa

Sosiaalipedagogiikka on erinomainen taustasuuntautuminen varhaiskasvatukselle, mutta silloin se edellyttää sitä, että varhaiskasvatus ymmärretään ennen kaikkea kasvatustyöksi eikä niinkään koulutukseksi. Varhaiskasvatuksessa on mahdollista toteuttaa yhtä aikaa sosiaalipedagogiikan molempia tehtäviä. Samanaikaisesti siis autetaan kaikkien lasten yksilöllistä sosialisaatiota ja toisaalta tuetaan hädässä ja syrjäytymisvaarassa olevia lapsia sekä heidän perheitään. Pyritään siis ennaltaehkäisemään heidän ongelmiaan ja huolehditaan heidän tarpeistaan ja muusta monipuolisesta hyvinvoinnista. (Kurki 2001, 130–131.) Sosiaalipedagogiikan käyttäminen tausta-ajatteluna varhaiskasvatuksessa työskenteleville sosionomeille on luontevaa, koska jo sosionomin kompetensseissa painotetaan, että sosionomit kykenevät ottamaan huomioon jokaisen yksilön ainutkertaisuuden ja he kykenevät toimimaan arvoriitiriitoja sisältävissä tilanteissa. Sosionomit edistävät myös tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä pyrkivät huono-osaisuuden ehkäisemiseen yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön näkökulmasta. (Sosiaaliportti 2010)

Käytännön varhaiskasvatustyössä, esimerkiksi ryhmäperhepäiväkodissa, on tärkeää, että henkilökunta käyttää arjen työssään lapsien ja perheiden kanssa niitä arvoja ja tavoitteita, jotka ovat keskeisiä sosiaalipedagogisessa kasvatustyössä. Tässä on tärkeässä asemassa jo henkilökunnan koulutusvaihe, koska silloinhan luodaan pohjaa omalle ajattelutavalle ja omille eettisille arvoille. Ennen kaikkea tarvitaan siis työntekijän henkilökoh- taista sitoutumista. Sosiaalipedagogisen toimijan koko toiminta perustuu siihen kriitti-

seen omien näkökulmiensa ja ajatustensa pohdintaan, joka lähtee työn eettisestä perustasta. (Kurki 2007, 131–132.)

Sosiaalipedagogiikka on niin kokonaisvaltainen ajattelutapa, että siitä on vaikeaa ottaa vain joitain osia työskentelyvälineiksi. Ei siis ole olemassa mitään erillisiä sosiaalipedagogisia tekniikoita ja menetelmiä, vaan kaikki sellaiset menetelmät ovat käyttökelpoisia, jotka lähtevät sosiaalipedagogiikan perusajatuksista. Käytännön tasolla sosiaalipedagogiselle kasvatustyölle sopivampia menetelmiä ovat siis erilaiset toiminnalliset, elämykselliset ja osallistuvat menetelmät, kuten ryhmätyöt eri muotoineen sekä yhteisökasvatus niiden joukossa. Sosiaalipedagogiikan työskentelymenetelmät ovat siis sellaisia, jotka tukevat lasten omaa osallistumista, omia valintoja, arvokkuutta ja sosiaalisuutta. Myös yhteistyö vanhempien kanssa perustuu samoihin periaatteisiin. Kuitenkin tehdäänpä sosiaalista työtä millä menetelmillä tahansa, niin keskeistä on kuitenkin sosiaalisaaton ymmärtäminen ennen kaikkea persoonan tukemisenä ja toisaalta aidon yhteisön kehittymisenä. Lähtökohtana on, että ihminen kasvaa aidoksi persoonaksi vain yhdessä toisten persoonien kanssa. Tämä yksilön ja yhteisön välinen suhde onkin keskeinen asia sosiaalipedagogiikassa. (Kurki 2001, 132–133.)

Sosiaalipedagoginen ajattelu ja sen toimintamuodot tulisivat olla varhaiskasvatuksen pohjana, koska lapsi kasvaa täyteen kukoistukseensa vain aidossa yhteisössä, yhteydessä toisiin yhtä arvokkaihin, tasa-arvoisiin ihmisiin. Tämä suhde auttaa lasta kasvamaan ainutkertaiseksi, korvaamattomaksi, itsenäiseksi ja valintoihin kykeneväksi persoonaksi. (Kurki 2001, 133–134.)

Myös sosiaalisen innostamisen elementit sopivat erittäin hyvin siirrettäväksi Suomalaisen varhaiskasvatuksen arkeen sekä päiväkoteihin, ryhmäperhepäivähoitoon sekä perhepäivähoitoon. Kokemukseni perusteella niitä käytetäänkin jossain määrin päivähoidon arjessa, vaikka varhaiskasvattajat eivät aina tiedostaisikaan tätä. Kuitenkin monesti päivähoidossa on vielä vallalla suuntaus, että vuosisuunnitelman rungot pysyvät lähes muuttumattomina vuodesta toiseen. Tämän vuoksi esimerkiksi askartelut tai retket tapahtuvat joka vuosi lähes samalla tavalla, eikä suunnitelmassa ole väljyyttä lasten omille toiveille, ideoille ja ajatuksille. Jotta innostamisen elementtejä saataisiin laajemmin käyttöön päivähoitoon, tulisi siis ennen kaikkea kasvattajien tiedostaa oma asemansa innostajana ja luopua tiukoista etukäteen laadituista vuosi-, viikko- ja päiväsuunnitel-

mista ja ottaa lapset mukaan päivähoiton arjen suunnitteluun ja toteutukseen. Lapsilta tulee varmasti paljon ideoita erilaiseen arjen toimintaan, joita kuunnellen kaikki yhdessä voivat alkaa toteuttaa erilaisia projekteja, jotka voivat muuttua, kasvaa ja kehittyä matkalla. Tärkeintä kaikessa toiminnassa lasten kanssa on heidän osallistumisensa sekä luovuus, avoimuus ja vapaaehtoisuus.

Toimintamenetelmiksi innostamisessa sopivat lähes kaikki, mihin vain mielikuvitusta riittää. Yhdistellen tanssia, teatteria, musiikkia, käsityötaidetta, kieltä ja kirjallisuutta, elokuvaa, maalausta tai vaikkapa kuvanveistoa saadaan aikaan erilaisia projekteja. Nämä taiteen eri elementit ovatkin hyvin keskeisiä innostamisen menetelmiä, sillä innostamisen tehtävänä on luoda mahdollisuuksia juuri siihen, että lapset voivat luovasti ilmaista ajatuksiaan ja arvojaan. Vielä kun näihin lisätään yhteistyötä näiden eri alojen asiantuntijoiden kanssa, jotka ovat innostajina ja aktivoijina omalla osaamisalueellaan, niin saadaan innostamisen elementtejä käyttöön monella eri saralla. (Kurki 2006, 138–140.)

Innostamisen perspektiivistä myös urheilulla on kasvattava merkitys. Urheilun käytössä innostamisen elementtinä on ennen kaikkea tärkeää, että toiminta on sellaista, joka kasvattaa lasten luonnetta iloiseksi ja kommunikatiiviseksi ja samalla urheilun pitäisi auttaa persoonan tärkeimmän rakenneosan, tahdon, kasvattamisessa. Urheilun ja taiteen käytön lisäksi kaikki muutkin sosiaaliset aktiviteetit ovat hyvin käyttökelpoisia menetelmiä lasten kanssa toimittaessa. (Kurki 2006, 138–140.)

Myös kaikki leikit ja pelit ovat tärkeä osa innostamisen aktiviteetteja lasten kanssa toimittaessa. Leikit kasvattavat mielikuvitusta ja parantavat sosiaalistumista. Lisäksi myös puhdas lepo ja rauhoittuminen ilman toimintaa ovat persoonan kehittymiselle hyvin tärkeitä. Apuna rauhoittumisessa voi lasten kanssa käyttää satujen lukemista, musiikin kuuntelua, piirtämistä tai rauhallista luonnon kohtaamista eri tavoin. (Kurki 2006, 138–140.)

Myös arjen askareissa lasten kanssa toimittaessa on helppo ottaa mukaan innostamista. Lapset voivat osallistua kaikkiin arjen askareisiin pöytien kattamisesta pihojen kunnostamiseen. Lapsia kuunnellen näissä kaikissa arjenkin toiminnoissa voidaan toimia rutii-

neista poikkeavalla tavalla ja samalla löytää uutta luovuutta ja iloa välttämättömiin as-
kareisiin.

Sosiaalipedagogiikka sopii mielestäni erittäin hyvin käytettäväksi varhaiskasvatuksessa, koska se on ennen kaikkea ajattelun tapa. Varhaiskasvatushan on ennen kaikkea pienten lasten kanssa tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jossa tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Tässä työssä tarvitaan vahvaa yhteistyötä varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien välillä ja kykyä nähdä lapsi subjektina, joka myös omalla toiminnallaan osallistuu perheensä ja päivähoitopaikkansa sekä muun lähiyhteisönsä arkeen. Mielestäni tämä yhteistyö toimii parhaiten arjessa päivittäisillä keskusteluilla vanhempien ja kasvatushenkilökunnan välillä. Niissä pitäisi pyrkiä ongelmien varhaiseen toteamiseen ja tunnistamiseen ja sen avulla syrjinnän ehkäisemiseen. Näiden arkipäiväisten keskustelujen tarkoituksena on myös vahvistaa vanhemmuutta. Toiminnan menetelminä lasten kanssa tulemme varmasti käyttämään paljon sosiokulttuurisen innostamisen periaatteita. Lasten aktiivinen toiminta siis kaikissa muodoissaan yhteistyössä toisten lasten sekä meidän varhaiskasvattajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tulee olemaan keskeisessä roolissa.

5 KAALIMAANKAKAROIDEN PERUSTAMISSUUNNITELMA

Ryhmäperhepäiväkoti KaalimaanKakaroiden perustamissuunnitelman olemme laatineet yhteistyössä perhepäivähoitaja Anne Niemen kanssa. Anne Niemi osallistui syksyllä 2012 ValmennusMajakan yrittäjäkurssille, josta hän sai taustatukea perustamissuunnitelman alullepanoon.

Ryhmäperhepäiväkodin perustamisen ensimmäiset ajatukset ovat jo kymmenen vuoden takaa, mutta syksyllä 2012 hanke alkoi edetä vauhdilla sopivan tilan löytymisen myötä. Vuodenvaihteessa 2012–2013 hanke eteni viranomaisyhteistyön käynnistymisen muodossa sekä tarvittavien lupa-asioiden selvittelyllä. Lupa-asioiden edetessä keväällä 2013 alkoi myös tilan remontointi, joka valmistui toukokuun lopussa. Tarve hoitopaikoille Meri-Poriin on niin suuri, että jo huhtikuussa voitiin todeta, että kaikki hoitopaikat vuodenvaihteeseen 2014 oli jo varattu. Kesäkuu 2013 käynnistyi remontoituissa tiloissa yhteisellä tutustumispäivällä kaikille asiakasperheille. (Tarkempi kuvaus hankkeen aikataulusta liitteessä 3.)

5.1 Yritysidea ja toiminta-ajatus sekä yritysmuodon valinta

Avaamme kahden hoitajan ryhmäperhepäiväkodin, KaalimaanKakarot, Meri-Poriin tammikuussa 2014. Toimitilat ovat paritalon toisessa päädyssä, 70 neliön kaksiossa. Tila sijaitsee rauhallisessa maalaisympäristössä, jossa on suuren pihapiirin lisäksi useita maatilaa eläimiä. Haluamme tarjota lapsille täällä stressittömän ympäristön, jossa lapset saavat kasvaa omina itsenään vanhempien ollessa töissä.

Yrityksen toiminta-ajatuksena on taata lapsille mieluinen päivähoitoympäristö, johon kuuluu perustarpeiden (unen, ruuan ja ulkoilun) lisäksi mahdollisuus viettää aikaa eläinten ja luonnon parissa, rauhassa havainnoiden ja tutkien. Yrityksen ajatuksena on myös tarjota mahdollisimman luonnonmukaisesti tuotettua ruokaa sekä lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan. Ennen kaikkea ruoka tulee olemaan paikan päällä valmistettua koti-

ruokaa, jonka tekemiseen myös lapset saavat osallistua omien taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan.

Ulkoillessa hyödynnetään maatilan suurta pihapiiriä sekä lähimetsiä, unohtamatta tietenkään alueen leikkipuistoa, jossa lapsilla on mahdollisuus samalla luoda kontakteja muihin alueen lapsiin. Ulkoiluun kuuluu erilaisia pihan hyötyaskareita, kuten kasvi- maasta huolehtimista ja eläinten hoitoa ja ruokintaa sekä muun muassa omenoiden poimintaa tai linnunpönttöjen rakentelemista. Näissä kaikissa toiminnoissa huomioimme tietysti lasten iän ja taidot toimia. Tarkoituksena on antaa ulkoilussakin lapsille kodinomaisen ympäristön toimia sekä runsaasti leikkiaikaa, jotta lasten arki hoidossa ei olisi liian kiireistä ja aikataulutettua.

Toiminta-ajatukseemme kuuluu vahvasti myös meidän työntekijöiden hyvinvointi. Haluamme taata itsellemme työ- ja toimintaympäristön, jossa voimme itse hyvin ja jossa voimme tehdä työtämme vahvasti omien arvojemme pohjalta yhteistyössä vanhempien kanssa. Olemme molemmat toimineet jo useita vuosia perhepäivähoitajina omissa kodeissamme, ja olemmekin todenneet tämän työn juuri siksi työksi, mitä haluamme tehdä tulevaisuudessa. Voimavaramme yhdistämällä saamme luotua työpäiviin myös tärkeän tuen toisistamme, sekä saamme jaettua lasten kasvatusvastuuta keskenämme.

Olemme vertailleet kaikkia yritysmuotoja perusteellisesti. Apua tähän olemme saaneet ValmennusMajakasta, jossa meille annettiin tietoa kaikkien mahdollisuuksien hyvistä ja huonoista puolista. Tämän vertailun pohjalta päätimme, että vaikka työskentelemme yhdessä, niin toimimme kumpikin erikseen ammatinharjoittajina omalla toiminimellä. Tämä tarkoittaa sitä, että meillä kummallakin on omat hoitolapset kirjoilla ja hoidamme kumpikin omat velvoitteemme muun muassa yrittäjäeläkkeiden sekä verotuksen osalta. Tämän yritysmuodon valitsimme, koska muut yritysmuodot olisivat teettäneet runsaammin kirjanpitoon liittyviä velvoitteita. Toiminimellä työskennellessämme emme tarvitse kirjanpitäjän palveluita, vaan voimme hoitaa kirjanpitoamme itse.

5.2 Asiakkaat

Asiakasperheinä ovat lähinnä Meri-Porin alueen lapsiperheet, joissa on 0–7-vuotiaita lapsia. KaalimaanKakarot tarjoaa päivähoitopalvelua sekä kokopäivähoitona että puolipäivähoitona esikouluikäisille lapsille. Ryhmäperhepäiväkodissa saa lain mukaan olla kummallakin hoitajalla 4,5 lasta hoidettavanaan, joka tarkoittaa neljää kokopäivähoitossa olevaa lasta sekä yhtä puolipäivähoidossa olevaa esikoululaista. Yhteensä hoitopaikkoja ryhmäperhepäiväkodissa on siis 10.

5.3 Yrityksen perustamiseen liittyvät velvoitteet

Yrityksen toiminnan käynnistämävaiheeseen liittyy monien lupa-asioiden hoitamista. Perustamisvaiheessa tiivistä yhteistyötä tehdään terveystarkastajan, paloviranomaisen ja Porin kaupungin rakennusvalvonnan kanssa muun muassa rakennuslupiin ja ilmastointiin liittyen. Terveystarkastaja ohjaa ja neuvoo tarvittavista asioista, kuten ulkoalueiden turvallisuuteen, vesipisteiden sijoitteluun ja esimerkiksi hygieniaseikkoihin liittyvissä asioissa. Hän myös antaa lopputarkastuksensa jälkeen luvan toiminnan aloittamiselle. Paloviranomainen neuvoo ja tarkistaa paloturvallisuuteen liittyvät asiat kuten varauskäynnin sijoittamisen sekä sammutuspeitteen, vaahtosammuttimen ja palovaroittimiin liittyvät asiat. Kaupungin varhaiskasvatuspäällikkö tarkastaa myös toimitilat ennen käyttöönottoa. Toimitilalle hankittiin myös käyttötarkoituksenmuutoslupa, jotta asuin-kiinteistö saatiin muutettua liikekiinteistöksi.

Hoidamme kumpikin pääsääntöisesti omat kirjanpitoomme liittyvät asiat. Koska esimerkiksi ruuat, pesuaineet ja askartelutarvikkeet hankitaan yhdessä, näistä pidämme kirjanpitoa yhteisesti. Yhdessä pidämme kirjaa myös omavalvontaan liittyvistä asioista. Omavalvonta tarkoittaa ryhmäperhepäiväkodissa esimerkiksi toiminta-ajatuksen, arvojen ja toimintaperiaatteiden ylöskirjaamista. Omavalvontaan kirjataan lisäksi tietoja asiakkaan asemasta ja oikeuksista, päivän kulku, tietoja lasten käytössä olevista tiloista sekä ruokahuollosta ruuan valmistuksineen, hygieniasta ja ruuan tarjoilusta. Omavalvontaan kirjataan myös siivous-, jäte-, ja pyykkihuollon käytäntöjä. Oleellista on kirjata myös riskien ja epäkohtien tunnistamiseen, korjaamiseen ja välttämiseen liittyviä seikkoja sekä kirjata ylös turvallisuussuunnitelma ja pihäsäännöt. Lisäksi omavalvonta-

suunnitelmassa ovat asiakastietojen käsittelyyn ja vaitiolovelvollisuuteen liittyvät seikat sekä tiedottamista ja yhteistyötä koskevat asiat.

KaalimaanKakaroilla on perhepäivähoitajan vastuuvakuutus, joka kattaa hoitolasten ulkopuolisille henkilöille aiheuttamat vahingot. Toimitila on vakuutettu Niemen kotivaikutuksessa, koska toimitila on hänen omistuksessaan. Huolehdimme kumpikin omista eläkevakuutuksista.

Taloudelliset investoinnit ryhmäperhepäiväkodin perustamisvaiheessa eivät ole kovinkaan suuret. Tämän mahdollistaa kohdallamme jo olemassa oleva toimitila. Alkupääomaa olemme sijoittaneet molemmat tuhatviisisataa euroa, jolla katamme muun muassa remontista aiheutuneet kulut sekä tarvittavien tavaroiden hankinnan. Remontissa mittavimmat osuudet ovat ilmastoinnin parannus, varauloskäynnin rakentaminen sekä pintojen maalaus ja tapetointi. Muita hankintoja meidän ei tarvitse juurikaan tehdä, koska olemme molemmat työskennelleet perhepäivähoitajina jo aiemmin, joten lähes kaikki tarvittava on jo olemassa.

5.4 Markkinointisuunnitelma ja kilpailukeinot

Markkinointialueemme tulee olemaan lähinnä Meri-Porin alue. Alueella on 697 alle 6-vuotiasta lasta, jotka ovat potentiaalisia päivähoitopaikan tarvitsijoita (Porin kaupungin tilastollinen vuosikirja 2012). Kelan tilastojulkaisun mukaan Kelan antamaa kotihoidon tukea sai vuonna 2011 porilaisista perheistä 27%, joissa on 0–6-vuotiaita lapsia, joten lähivuosina karkeasti arvioiden lähes 200 perhettä Porissa tarvitsee lapselleen hoitopaikkaa. (Kelan tilastojulkaisu 2011).

Meri-Porin alueen perhepäivähoidon ohjaajan mukaan kaupungin tarjoamat päivähoitopaikat sekä päiväkodeissa että perhepäivähoidossa ovat jo täynnä syksyksi 2013 ja lisäpaikkoja ja hoitajia on useissa taloissa jo otettu käyttöön. Hänen mukaansa tarve ryhmikselle Meri-Porissa on suuri. (Eila Meriruohon henkilökohtainen tiedoksianto 8.5.2013).

Kyläsaaren alueella työskentelee tällä hetkellä vain yksi kunnallinen ja yksi yksityinen perhepäivähoitaja ja alueella sijaitseva Uudenniityn päiväkotit ei ota hoitoon alle 3-vuotiaita lapsia. Kyläsaaren alue on kuitenkin vahvasti kasvavaa aluetta, jonne pääasiassa lapsiperheet rakentavat koko ajan uusia omakotitaloja, joten tarve uusille hoitopaikoille Kyläsaarella on siis suuri.

Markkinointi tapahtuu ennen kaikkea ”puskaradion” kautta. Koemme, että tämä on tehokkain markkinointikanava, koska olemme molemmat työskennelleet jo aiemmin yksityisinä perhepäivähoitajina Kyläsaarella. Monet tuntevat meidät siis jo entuudestaan, ja hyvän maineen on mukava antaa kiiriä eteenpäin ”suusta suuhun” -periaatteella. Toimitila sijaitsee myös keskeisellä paikalla Kyläsaarella, joten laitamme tienvarsikyltit nimeen ja puhelinnumeroineen toimitilan läheisyyteen. Tätä kautta mahdolliset tulevat asiakasperheet saavat myös tietoa ryhmäperhepäiväkodin olemassaolosta.

Laitamme ilmoituksen ryhmäperhepäiväkodista myös alueen ilmoitustauluille sekä kaupan, neuvolan ja seurakuntatalon seinille, siis paikkoihin, joissa lapsiperheet asioivat. Tarvittaessa laajennamme tätä markkinointia laajemmalle alueelle Meri-Porissa. Luomme myös oman Facebook-sivun, jotta vanhemmat löytävät tarvittaessa tietoa ryhmäperhepäiväkodista myös netin kautta.

Kilpailuvalttinamme on ennen kaikkea maalaisympäristö eläminen ja suurine pihapiireineen. Porin alueella ei ole muita hoitopaikkoja, jotka pystyisivät tarjoamaan lapsille aidon maalaisympäristön osana jokapäiväistä arkea hoidossa. Panostamme myös yksilöllisyyteen, lapsilähtöisyyteen ja joustavuuteen. Kunnallisessa hoidossa lapset sijoitetaan usein suuriin ryhmiin, joissa on toimittava pitkälti kaupungin sääntöjen ja toimintamallien pohjalta. Me pystymme pienessä ryhmässä huomioimaan paremmin lasten henkilökohtaiset tarpeet sekä vanhempien toiveet hoidon ja lastensa suhteen. Arkipäiväisessä toiminnassamme pystymme myös toimimaan paremmin lasten omien tarpeiden ja toiveiden pohjalta. Tarjoamme myös runsaasti mahdollisuuksia erilaisille retkille vaikkapa uimahalli tai uimaranta käyntien muodossa. Pystymme joustavilla aikatauluilla lähtemään myös vaikkapa torikäynnille tai kauppareissulle lasten toiveiden mukaan.

Myös luomu- ja lähiruuan tarjoaminen lapsille on tärkeä vahvuutemme. Hyödynnämme muun muassa oman kanalan ja kasvimaan antimia sekä naapurissa toimivan maanviljeli-

jän tuotteita. Lähistöllä sijaitsee myös maatila, jossa jauhetaan omassa myllyssä jauhoja ja erilaisia hiutaleita. Näitäkin tuotteita haemme kyseiseltä tilalta yhdessä lasten kanssa. Lihat saamme pääasiassa mieheni metsältä saamista antimista. Kaikki tarjoilemamme ruoka on itse valmistettua kotiruokaa, jossa on pyritty välttämään suolan ja lisäaineiden käyttöä.

Yksi vahvuutemme erottua muista päivähoiton tuottajista on vanhempieni läsnäolo ryhmäperhepäiväkodissamme. He toimivat lapsille varamummina ja -pappana tarjoten seuraavan sukupolven läsnäoloa lapsille. He mm. vievät lapsia metsäretkille, lukevat ja tarinoivat heille ja toteuttavat muuta toimintaa jota he ideoivat yhdessä lasten kanssa. He myös tarvittaessa toimivat sijaisinamme meidän sairastuessamme. Näiden lisäksi hyvä sijainti on varmasti vanhemmille tärkeässä roolissa hoitopaikkaa valittaessa.

5.5. Sidosryhmät

Vaikka perustammekin omaa yksityistä ryhmäperhepäiväkotia, niin silti työskentelemme vahvasti osana laajaa moniammatillista tiimiä ja teemme yhteistyötä monien eri tahojen ja viranomaisten kanssa. Tärkeimmässä osassa yhteistyössä ovat tietenkin asiakasperheiden lapset ja vanhemmat. Heidän lisäksi yhteistyötä tehdään muun muassa Porin kaupungin varhaiskasvatuspäällikön sekä perhepäivähoidosta vastaavan ohjaajan kanssa. He antavat neuvoja ryhmäperhepäiväkodin perustamisvaiheessa, ja he myös tulevat tarkastamaan tilat ennen toiminnan alkua sekä valvovat toimintaa myös jatkossa. He ohjaavat mahdollisesti myös hoitopaikan tarvitsijoita meille, mikäli kaupungin omat hoitopaikat ovat täynnä.

Aloituvaiheessa yhteistyötahoihin kuuluvat myös yrityspalvelu Enter sekä Valmennusmajakka, joista saa neuvoja kaikkiin yrityksen perustamiseen liittyvissä asioissa. Yhteistyötä tehdään jatkuvasti myös verottajan ja vakuutusyhtiön kanssa. Lisäksi yhteistyötä on tehty myös toimitilan naapurustossa asuvien ihmisten kanssa, jotta hekin tietävät toiminnan aloittamisesta ja antavat suostumuksensa toiminnalle.

Tärkeä sidosryhmä on myös muut yksityiset perhepäivähoitajat sekä yksityiset ryhmäperhepäiväkodit. Heiltä saamme apua ja neuvoja tarvittaessa. Yhteisissä kokouksissa

myös pystytään jakamaan asioita ja antamaan vertaistukea toinen toisillemme. Yhteistyötahona on myös alueen seurakunta, koska osa hoidossamme olevista lapsista käyvät seurakunnan kerhoa ja osallistumme myös seurakunnan perhekerhon toimintaan. Lisäksi toimitaan tarvittaessa yhteistyössä muun muassa neuvolan ja Kyläsaaren koululla toimivan esiopetusryhmän kanssa sekä mahdollisesti myös alan koulujen kanssa mm. työharjoittelupaikan tarjoamisen muodossa.

5.6. Yrityksen toimintamahdollisuuksien analysointi

Nelikenttäanalyysi SWOT on yleisesti käytetty yritystoiminnan analysointimenetelmä. Analyysin avulla voidaan selvittää yrityksen vahvuudet ja heikkoudet sekä tulevaisuuden mahdollisuudet ja uhat. Nelikenttärudikon avulla yritys pystyy vaivattomasti arvioimaan omaa toimintaansa. SWOT-analyysi on lyhenne sanoista Strength (vahvuus), Weakness (heikkous), Opportunity (mahdollisuus) ja Threat (uhka). (Gualitas forum, swot analyysi, 2013.)

Nelikenttäanalyysin keskeinen hyöty on sen antama mahdollisuus tarkastella kokonaisuutta yhden peruskehikon avulla. Toinen tärkeä hyöty on, että analyysikehikko johdattaa suoraan toiminnan kehityslinjauksiin. Tätä kuvaa seuraava taulukko:

TAULUKKO 1. Nelikenttäanalyysin lohkojen tarkastelu suunnittelun perustana

Vahvuudet: *Vahvista vahvuuksia kilpailueduksi	Heikkoudet: *Korjaa heikkouksia kilpailukykyisyyden varmistamiseksi
Mahdollisuudet: *Hyödynnä mahdollisuudet resursien mukaisesti	Uhat: *Varaudu uhkiin epäonnistumisen välttämiseksi

Nelikenttäänalyysia hyödynnettäessä tulee ottaa huomioon, että nämä kaikki osa-alueet vaikuttavat toisiinsa. Tämän huomioonottamisella saadaan varmistettua, että toimintaratkaisut eivät ole erillisiä, vaan suunnitelmasta tulee toimiva kokonaisuus (Rope & Vahvaselkä, 2000, 94-97.) Seuraavaksi olen koonnut KaalimaanKakaroiden tilanteen SWOT-analyysiin taulukkomuotoon yrittäjien näkökulmasta katsottuna:

TAULUKKO 2. KaalimaanKakaroiden nelikenttäänalyysi

<p>Vahvuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sijainti • koulutus, sosionomi, LTO (amk) • pitkä työkokemus alalta • maalaisympäristö • pieni lapsiryhmä • joustava työnjako yrittäjien kesken • luomu- ja lähiruoka • varamummin ja-papan läsnäolo 	<p>Heikkoudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pitkät työpäivät • jatkuvasti tavoitettavissa olo • sijaisten saatavuus • ei toimitilojen laajentamismahdollisuuksia tällä hetkellä
<p>Mahdollisuudet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toiminnan kehittämismahdollisuudet esim. lasten syntymäpäivien järjestäminen, leirit, joulumaa • toiminnan laajentaminen tulevaisuudessa esim. vanhusten päivätoiminnan yhdistäminen nykyiseen toimintaan 	<p>Uhat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaupungin taloudellisten tukien muutokset • maksamattomat hoitomaksut • useiden hoitolasten yhtäaikainen irtisanoutuminen • lakien ja säädösten mahdolliset tiukennukset esim. elintarvikelain osalta

Sijainti on yksi keskeisistä vahvuuksistamme. Ryhmis sijaitsee keskeisellä paikalla Kyläsaarella, samalla monien muiden meriporilaisten työmatkan varrella. Lasten hoitoon kuljettaminen luonnistuu siis helposti vanhempien työmatkalla ja näin he välttyvät turhalta ajamiselta. Sijainti on hyvä myös meidän itsemme kannalta. Omat työmatkamme ovat hyvin lyhyet ja läheinen sijainti kodistamme mahdollistaa myös omien kouluikäisten lastemme olemisen ryhmiksessä tarvittaessa lomilla ja koulun jälkeen. Lisäksi vahvuksiamme ovat lastentarhanopettajan koulutukseni sekä meidän molempien työntekijöiden vahva työkokemuksemme perhepäivähoitajan työstä. Hyvänä pidämme myös luontevaa ja toimivaa suhdetta meidän työntekijöiden välillä, joka mahdollistaa joustava-

van työnjaon ryhmiksen arjen tilanteissa. Muiksi vahvuuksiksi meidän yrittäjien kannalta katsomme myös luomu- ja lähiruuan tarjoamisen, johon meillä itsellämme on halu ja mielenkiinto ja saamme myös näin itse nauttia hyvän ja terveellisen aamupalan, lounaan ja välipalan työpäiviemme aikana. Lisäksi vahvuudeksemme katsomme kuuluvaksi varummin ja –papan läsnäolon, jotka tuovat tarvittaessa väljyyttä meidän työpäiviimme ja vapauttavat meidät toisinaan lapsiryhmästä ryhmiksen suunnittelutehtäviin sekä muiden paperiasioiden hoitoon. Näitä vahvuuksia käytämme myös markkinoinnissamme ja hinnoittelun perusteena.

Mahdollisesti pitkät työpäivät yrittäjänä ovat yksi heikkouksistamme. Yrittäjien on oltava vanhempien ja uusien hoitopaikan tarvitsijoiden tavoitettavissa puhelimitse lähes milloin vain. Lisäksi mm. paperiasioiden hoitoon ja toiminnan suunnitteluun kuluu aikaa senkin jälkeen kun lapset on haettu kotiin. Lisätyötä teettää myös sijaisten hankkiminen sairastapauksissa. Toimitilamme ovat myös tällä hetkellä kohtalaisen pienet, joten ne eivät nykyisellään tarjoa puitteita toiminnan laajentamiseen. Tämän katsomme heikkoudeksi tällä hetkellä, koska halua toiminnan laajentamiselle meillä olisi jo yrityksen alkumetreiltä lähtien.

Näihin heikkouksiin varaudumme mm. selkeällä työnjaolla, jottei meille tule päällekkäistä asioiden hoitamista. Niinä päivinä tai hetkinä (esimerkiksi isompien kerhopäivät) kun ryhmäperhepäiväkodissa on vähemmän lapsia, pyrkii toinen meistä irrottautumaan ryhmästä ja saa näin ollen aikaa hoitaa yrityksen juoksevia asioita virallisena työaikana. Pyrimme luomaan myös toimivan ja vakaan sijaisverkoston mm. sairastapauksia varten.

Mahdollisuuksia toiminnallemme on juuri maalaisympäristön tuomat mahdollisuudet. Tämän puitteissa toimintaa on mahdollista kehittää lähes rajattomasti. Ajatuksissamme on, että Niemen perhe kunnostaisi tulevaisuudessa pihapiirissä sijaitsevaan pakarirakennuksen omaan asuinkäyttöön, jolloin meidän toimintaamme vapautuisi myös pirtalon toinen pääty. Tällöin lastenhoitopalveluiden tuottamisen lisäksi voisimme tarjota vaikkapa vanhuksille viriketoimintaa maalaisympäristössä, eläinten ja lasten parissa. Tämän lisäksi ajatuksissa on alkaa järjestämään lasten syntymäpäiviä ja leirejä.

Uhat, joihin meidän tulee varautua, liittyvät ennen kaikkea valtion ja kaupungin myöntämien tukien vähenemiseen tai lakkauttamiseen. Palkkamme määräytyy pitkälti näiden tukien suuruuden mukaan, joten meidän täytyy ennakoida näiden tukien muutoksia

mahdollisimman ajoissa. Hoitosopimukseen tulee kirjata kohta, josta tulee ilmi, että hoitomaksua tarkastetaan tukien muuttuessa.

Uhkana ovat myös maksamattomat hoitomaksut. Tämä uhka huomioidaan hoitosopimuksessa kohdalla, johon laitetaan tieto hoitomaksun myöhästymismaksusta sekä tieto siitä, että hoitajalla on oikeus irtisanoa hoitosuhde ilman irtisanomisaikaa, mikäli hoitomaksuja laiminlyödään. Myös erilaisten lakien ja säädösten tiukentumiset saattavat tuottaa hankaluuksia esimerkiksi elintarvikelain puitteissa.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen oli minulle hyvin antoisa projekti. Antoisinta työn tekemisessä oli se, että kokonaisuus on vahvasti sidoksissa siihen käytännön työhön, mitä olen tekemässä. Aikataulullisesti myös opinnäytetyö kulki käsi kädessä sen käytännön työn kanssa, jota minä tulevana ryhmäperhepäiväkotiyrittäjänä tein. Molemmat osa-alueet tukivat siis koko ajan toisiaan. Opiskelijana olen saanut myös valtavasti uutta tietoa ja minulle on auennut uusia näkökulmia opinnäytetyön työstämisen myötä. Prosessin kautta olen saanut työstää omaa arvopohjaani ja ajatusmaailmaani myös siitä, millaiset taustasuuntautumiset käytännön työn tekemiseni pohjalla vaikuttavat. Toivon opinnäytetyöni auttavan ja helpottavan myös muiden uusien yrittäjien alkutaivalta, jotka ovat perustamassa vastaavanlaista yritystä.

Itse jo aloittaessani käynnistelemään ryhmäperhepäiväkotihanketta, tiesin kohtalaisen tarkasti, mihin olen ryhtymässä, koska minulla on vuosien kokemus työskentelystä yksityisenä perhepäivähoitajana. Hankkeen edetessä olen kuitenkin oppinut paljon uuttakin. Ennen kaikkea minut yllätti se yhteistyötahojen määrä, mitä hankkeen käynnistäminen pitää sisällään. Tämä yhteistyötahojen paljous on kuitenkin hienoa, koska tätä kautta saan paljon erilaisia ulottuvuuksia ja näkökulmia työhöni. Haastavinta yhteistyössä on ryhmäperhepäiväkoti-käsitteen epäselvyys. Ryhmäperhepäiväkotimme ei ole päiväkoti, muttemme ole myöskään kotonamme työskenteleviä perhepäivähoitajia. Eri tahojen on kuitenkin käsiteltävä meitä jompanakumpana, ja tämä on tuonut matkan varrella jonkun verran haasteita ja epäselvyyksiä. Kaikista tähänastisista haasteista on kuitenkin selvitty, ja hankkeen eteneminen jatkuu, vaikka tämä opinnäytetyöni jo valmistuu.

Tällaisen päiväkodin ja perhepäivähoidon välimaastoon sijoittuvan hoitomuodon vahvuus on mielestäni ennen kaikkea sopiva lapsiryhmän koko; lapsia ei ole niin isoa ryhmää kuin päiväkodissa, mutta kuitenkin leikkikavereita löytyy enemmän kuin tavanomaisesta perhepäivähoitajan ryhmästä. Näen myös lasten eri-ikäisyyden ennen kaikkea vahvuutena, ja tämä mahdollistaa tietysti myös sisarusten sijoittumisen samaan ryhmään. Muita vahvuuksia ryhmiksellä ovat kodinomaisuus, vuorovaikutuksen läheisyys, yksilöllisyys, joustavuus ja vapaus. Hoitajan näkökulmasta vahvuutena on kotonaan

työskentelevään perhepäivähoitajaan verrattuna ennen kaikkea työkaverin tuki ja mahdollisuus jakaa lasten kasvatusvastuuta toisen työntekijän kanssa.

Vahvana taustasuuntautumisena ryhmiksessämme vaikuttaa sosiaalipedagogiikka. Käytännössä tämä tarkoittaa vahvan yhteisöllisyyden tunteen kasvattamista ja se ylläpitämistä kaikkien hoidossa olevien lasten sekä heidän perheidensä kanssa. Tuemme vahvasti sekä hoitolasten että perheiden hyvinvointia. Tavoitteena on siis luoda lapsille mahdollisimman hyvä arki hoidossa. Otamme vahvasti huomioon kunkin persoonan ja perheiden omat toiveet ja vahvistamme heidän osallistumistaan lasten hoitopäiviin ja hoidon arkeen.

Toimintana käytämme paljon innostamisen periaatteita. Haluamme kehittää lasten luovuutta antamalla paljon tilaa heidän omille ajatuksilleen ja ideoilleen ja luomme puitteita näiden ideoiden toteuttamiselle ja eteenpäinviemiselle. Käytännössä panostamme erilaisiin isoihin lapsista itsestään lähteviin projekteihin. Tällaisista esimerkkinä voisi olla vaikkapa ”satumetsän” luominen läheiseen metsään tarinoineen ja rekvisiittoineen sekä esityksineen.

Pidän toiminnan suunnittelua kuitenkin hyvin tärkeänä, koska sen avulla varmistetaan toiminnan monipuolisuus, tavoitteellisuus sekä lasten yksilöllinen huomioiminen. Suunnittelemme tulevaa toimintaa syksyllä 2013. Suunnittelussa panostamme siihen, että kaikki toiminta on lapsilähtöistä ja perustuu lasten omaan uteliaisuuteen, ymmärrykseen ja kunkin kehitysvaiheen yksilöllisiin tarpeisiin. Tärkein toimintamuoto on lasten oma leikki. Sille järjestämme tilaa ja aikaa. Meidän aikuisten roolimme on pääasiassa oppimisympäristön järjestäminen sellaiseksi, että se mahdollistaa ja kannustaa lapsia aktiiviseen toimintaan. Vaikka olemmekin suunnitelleet toimintaamme, lähtökohtana on kuitenkin koko ajan, että suunnitelmat muuttuvat ja mukautuvat lasten tarpeiden, ideoiden, ajatusten ja tilanteiden mukaan.

Nykypäivän julkisissa keskusteluissa tuodaan usein esiin näkökulma, jossa lapsia pitäisi yhä aikaisemmin kouluttaa. Suorittamisen ja pärjäämisen kulttuuri on tullut myös lasten maailmaan. Itsekeskeinen, narsistinen maailmankuva vahvistuu, ja esimerkiksi lasten leikeissä on mukana aikaisempaa enemmän kilpailua. Me emme allekirjoita omassa ryhmiksessämme näitä periaatteita, vaan ajattelemme, että lapsuus on ainutkertainen ja ainutlaatuinen elämänvaihe, jota pitää vaalia ja antaa lapsille aikaa, tilaa ja rauhaa kas-

vaa ennen kaikkea lapsina vailla minkäänlaisia suorituspaineita ja vaatimuksia. Tästä lähtökohdasta käsin lähdemme jatkamaan ryhmäperhepäiväkotihankkeemme eteenpäinviemistä. Koen, että olen hyvin etuoikeutettu, koska saan ryhmäperhepäiväkodissamme työskennellä vahvasti näiden omien arvojeni pohjalta yhteistyössä monenlaisten perheiden ja heidän lastensa kanssa. Tavoitteena meillä on saatella maailmalle ja koulutielle hyvinvoivia lapsia.

Aloitellessani opinnäytetyöni tekemistä asetin itselleni tulevana sosionomina ja lastentarhanopettajana ammatilliseksi tavoitteekseni, että työni edetessä vahvistuisi oma ammatillinen osaamiseni ennen kaikkea varhaiskasvatuksen saralla sekä etenkin sosiaalipedagogiikan ja tämän sisällä sosiokulttuurisen innostamisen periaatteiden ja toimintatapojen osalta. Nämä tavoitteet ovat täyttyneet hyvin, koska jouduin perehtymään niihin perusteellisesti kirjallisuudessa, jotta pystyin sisäistämään näitä asioita. Tässä sisäistämisessä auttoivat vahvasti myös monet hyvät keskustelut ja pohdinnat kollegani Anne Niemen kanssa. Tavoittelin myös, että työni valmistuttua minulla olisi takataskussa vahva tietotaitopaketti yrityksen perustamiseen liittyen. Tämäkin tavoite on toteutunut yli odotusten, koska monia asioita on pitänyt selvittää ja tietoa etsiä niin monen eri tahon ja mutkan kautta, että joka mutkasta on aina tarttunut jotain uutta tietoa matkaan mukaan. Nyt siis koen, että minulla on hyvät valmiudet auttaa myös muita, jotka ovat vastaavanlaista yritystä perustamassa. Työtäni aloitellessani pohdin, että toteutuuko luotettavuus työssäni. Ajattelin, että näkökulmani asioihin on koko ajan kovin subjektiivinen, koska luulin, että teen opinnäytetyötäni kuitenkin melko yksin. Nämä pohdinnat olivat turhia, koska työni kaikissa vaiheissa olen ollut tekemisissä niin monien eri sidosryhmiemme kanssa, ettei työn tekeminen ollut yksinäistä puurtamista, vaan monia asioita pohdittiin ja toteutettiin monien yhteistyötahojen kanssa.

LÄHTEET

- Alasuutari, Maarit 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.
- Asetus lasten päivähoitosta 1973. Viitattu 29.4.2013.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>.
- Helenius, Aili; Karila, Kirsti; Munter, Hilikka; Mäntynen, Pirkko & Siren-Tiusanen, Helena 2001. Pienet päivähoitossa – Alle kolmevuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva: WSOY.
- Hämäläinen, Juha & Kurki, Leena 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Järvinen, Mervi; Laine, Anne & Hellmann-Suominen, Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Karila, Kirsti; Kinos, Jarmo & Virtanen, Jorma (toim.) 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: PS-kustannus.
- Karttula & Tervo 2005 Valtuustoseminaari. Lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma. Viitattu 20.5.2013.
www.peda.net/img/portal/351500/Valtuustoseminaarin_materiaali_ID_209.doc?cs=1122579925.
- Kelan tilastojulkaisu 2011 . Viitattu 8.1.2013
[http://www.kela.fi/it/kelasto/kelasto.nsf/alias/Perhe_11_pdf/\\$File/Perhe_11.pdf?OpenElement](http://www.kela.fi/it/kelasto/kelasto.nsf/alias/Perhe_11_pdf/$File/Perhe_11.pdf?OpenElement).
- Kurki Leena 2006. Sosiokulttuurinen innostaminen.
 Tampere: Vastapaino.
- Kurki Leena i.a. Sosiokulttuurisen innostamisen perusteita. Viitattu 17.9.2012.
www.ace.ulapland.fi/talvitaide/oppimateriaalia/talv_ympkasvatus.htm.
- Laki lasten päivähoitosta 1990. Viitattu 29.4.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>.
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 2011. Viitattu 29.4.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110922>.
- Meriruoho, Eila 2013. Henkilökohtainen tiedoksianto 8.5.2013.

- Porin kaupungin tilastollinen vuosikirja 2012. Viitattu 8.1.2013
http://www.pori.fi/material/attachments/hallintokunnat/hallintopalvelut/julkaisut/68Qxjf9YP/Tilastollinen_vuosikirja.pdf.
- Qualitas forum 2013, SWOT analyysi. Viitattu 30.4.2014
<http://www.qualitasforum.fi/Laadunty%C3%B6kalut/SWOTanalyysi/tabid/132/Default.aspx>.
- Reunamo, Jyrki 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus – erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. WSOY Oppimateriaalit Oy: Helsinki.
- Rope, Timo & Vahvaselkä Irma, 2000. Suunnitelmallinen markkinointi. Suunnittelu, tutkimus ja kansainvälistyminen. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2013. Sosiaali- ja terveyspalvelut. Viitattu 17.6.2013.
www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/paivahoito.
- Sosiaaliportti 2010a. Varhaiskasvatuksen työryhmä. Viitattu 20.5.2013
www.sosiaaliportti.fi/fi/FI/sosiaalialanamkverkosto/tyoryhmat/varhaiskasvatuksen_tyoryhma/.
- Sosiaaliportti 2010b. Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkosto. Viitattu 17.6.2013
www.sosiaaliportti.fi/fi/FI/sosiaalialanamkverkosto/sosiaaliala_ammattikorkeakouluissa/sosionomi_amk_tutkinto/.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2011, Lasten päivähoito. Viitattu 17.6.2013
www.thl.fi/fi_web/fi/tilastot/aiheittain/lasten_sosiaalipalvelut/paivahoito.
- Tervo Timo 2010. Sosiokulttuurinen innostaminen – toimintaan ja osallisuuteen ohjaamista. Viitattu 17.9.2012.
www.hanke.inl.fi/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=47&Itemid=29.
- Valvira, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto 2013. Omavalvonta yksityisessä sosiaalihuollossa. Viitattu 29.4.2013
http://www.valvira.fi/files/tiedostot/v/a/Valvira_ohje_7_2012_.pdf.
- Väisänen Tarja 2007. Ryhmis. ryhmäperhepäivähoito tänään. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

LIITE 1

KaalimaanKakaroiden Varhaiskasvatussuunnitelma

Ryhmäperhepäiväkoti

KaalimaanKakarot

Tehdas-Mattilantie 13 as 2

Meri-Pori

p.050-918 1115/Satu Hukka

p.0400-618 847/Anne Niemi

”Onni on olla ihminen,

vieläpä ihan pikkuinen.

Edessä on paljon ihmeellistä,

kaikenlaista kyselemistä.”

1. Kaalimaan Kakarat

2. Toiminta-ajatus ja -arvot

3. Perushoito

Hoitoon tulo ja hoidosta lähtö

Ruokailu

Hygienia ja siisteyskasvatus

Lepohetki

Ulkoilu

4. Varhaiskasvatuksen sisältöalueet

Leikki

Liikunta

Ympäristö, luonto ja kestävä kehitys

Kieli ja vuorovaikutus

Etiikka ja uskonto

Taide, kulttuuri ja perinne

Matematiikka

5. Kasvatuskumppanuus

6. Yhteistyötahot

7. Arviointi

1.KaalimaanKakarot

Ryhmäperhepäiväkoti KaalimaanKakarot sijaitsee rauhallisessa maalaisympäristössä keskellä viihtyisää Kyläsaaren kylää. Kyläsaari on hyvien liikenneyhteyksien päässä koko Meri-Porin alueelta. Ryhmäperhepäiväkodin tilat ovat paritalon toisessa asunnossa, viihtyisäksi sisustetussa n. 70 neliön kaksiossa. Ryhmiksen pihapiiri on laaja. Talon takapihalta löytyy iso aidattu leikkialue, jonka keinut, hiekkalaatikot, trampoliini ja kiipeilypuut houkuttavat lapset monipuoliseen leikkiin ja liikuntaan. Tältä alueelta löytyvät myös lasten kasvimaa, marjapensaat ja vadelpuskat matokompostia unohtamatta.

Talon etupihalla sijaitsee tallirakennus, jossa asustelevat pihapiirin hevoset, kanat ja kukot. Lämpimänä aikana kanala siirtyy ulkotiloihin, joten silloin kanat kotkotuksellaan ja kukot kiekunallaan toivottelevat lapset aamuisin tervetulleeksi hoitoon. Myös hevosten laitumet sijaitsevat ryhmiksen välittömässä läheisyydessä. Kyläsaarella on myös loistavat metsäretkeilymaastot metsissä, joita hyödynnämme viikoittain unohtamatta tietenkään alueen leikkipuistoa, jossa lapsilla on mahdollisuus tutustua muihinkin alueen lapsiin. Kyläsaaresta löytyy myös hyvin kunnossa pidetty urheilukenttä, jossa käymme mm. talvisin luistelemassa. KaalimaanKakarot sijaitsee myös hyvien kulkuyhteyksien päässä keskustasta ja koko Meri-Porista, joka lisää myös retkeilymahdollisuuksia.

KaalimaanKakarot on avattu tammikuussa 2014. Ryhmiksessä työskentelee kaksi hoitajaa, lastentarhanopettaja Satu Hukka sekä perhepäivähoitaja Anne Niemi. Lapsia ryhmiksessä on 10, joista kaksi ovat puolipäiväisiä eskarilaisia. Ryhmis on avoinna arkipäivisin klo 7.30.16.30. Juhlapyhinä, vkon 8 sekä heinäkuun ryhmis on suljettu.

2. Toiminta-ajatus ja -arvot

KaalimaanKakaroiden toiminta-ajatuksen lähtökohtana on kodinomaisuus, luonnonmukaisuus ja lapsilähtöisyys. Tämän mahdollistavat pieni lapsiryhmä ja kodinomaiset tilat laajoine pihapiireineen. Kodinomaisuutta lisää myös se, että ryhmässä on eri-ikäisiä lapsia ja sisarukset voidaan sijoittaa samaan ryhmään. Lapset saavat osallistua monipuolisesti ryhmiksen arkeen ottamalla osaa arkisiin askareisiin saaden elämyksiä, kokemuksia ja onnistumisen iloa. Luonteva ja luottamuksellinen ilmapiiri vanhempien kanssa antaa hyvän pohjan toimivalle yhteistyölle.

Lapsen perustarpeista huolehtimalla (ruokailu, ulkoilu, lepo, hygienia) luodaan hyvät edellytykset lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Lasta kannustetaan opettelemaan asioita oman kehitystasonsa mukaan ja häntä tuetaan sosiaalisten taitojen oppimisessa. Lapsen itsetunto ja terve itsearvostus tarvitsevat kehittyäkseen kasvattajalta kehuja, kannustusta sekä aitoa kiinnostusta lapsen asioista ja oikeuden tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on. KaalimaanKakaroissa tärkeänä pidetään myös läheisyyttä ja mahdollisuutta syliin aina, kun lapsi sitä tarvitsee ja haluaa.

KaalimaanKakaroissa toteutetaan sosiaalipedagogista varhaiskasvatusta, jossa lapsen oma innostus ja kiinnostus ovat kaiken toiminnan lähtökohtana ja toiminta tapahtuu vahvasti yhteistyössä toisten lasten ja meidän kasvattajien kanssa. Lapselle halutaan luoda turvallinen ja kodikas ympäristö hoitopäivän ajaksi ja mahdollisuus toimia oman ikätasonsa mukaisesti pienessä lapsiryhmässä ammattitaitoisen hoitajien ohjauksessa. Keskeistä hoidossa on myös yksilöllisyys ja pienen ryhmän mahdollistama ihmisläheisyys. Hyvän perushoidon lisäksi painotetaan leikin, toiminnan ja elämysten kautta kasvamista. Hoitopäivät sisältävät lasten kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa: leikkiä, hoitajan ohjaamaa toimintaa, ulkoilua, ruokailua, luonnon ja ympäristön tutkimista ja osallistumista "oikeisiin" kodin ja maatilan töihin.

3.Perushoito

Perushoito on olennainen osa kaalimaankakaroiden varhaiskasvatusta. Perushoitoon kuuluu päivähoitoon tuleminen ja lähteminen, ruokailu, hygienia, pukeutumistilanteet, lepo ja ulkoilu. Perushoitotilanteissa huomioimme jokaisen lapsen taidot yksilöllisesti ja pyrimme kannustamaan lapsia omatoimisuuteen oman kehitystason mukaisesti. Perushoitotilanne on myös arvokas kasvatuksellinen ja vuorovaikutuksellinen hetki aikuisen ja lapsen välillä.

Hoitoon tulo ja hoidosta lähtö

Lapsen tuonti ja noutotilanteissa hoitaja on aina läsnä. Tämä mahdollistaa aamuisin lapsen siirtymisen tarvittaessa suoraan vanhemman sylistä hoitajan syliin, jolloin lapsi saa aloittaa hoitopäivänsä turvallisesti, ja aamun kuulumiset ja tunteet voidaan vaihtaa samalla. Hakutilanteissa tärkeää on kiireettömyys, jotta vanhemmat saavat kuulla lapsen hoitopäivän kuulumiset ja samalla mahdolliset tulevat tapahtumat.

Ruokailu

Ryhmiksessä tarjoillaan aamupala klo 8.00-8.30. Lounas tarjoillaan n. klo 11.00, ja kerhopäivinä kerholaisille kerhon jälkeen. Välipalan aika on joustavasti päivälevolta ja – unilta nousemisen jälkeen. Ruoka on itse valmistettua kotiruokaa. Raaka-aineet hankitaan mahdollisuuksien mukaan luomtuotteina hyödyntäen paikallisia tuottajia. Ruuanhakureissuille paikallisille tuottajille lapset pääsevät mukaan mahdollisimman paljon ja he saavat myös osallistua ruuan valmistukseen omien taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan.

Ruokailu aloitetaan rauhoittuen ja lausumalla ruokaloru. Itse ruokailussa harjoitellaan hyviä pöytätapoja ja opetellaan maistamaan uusiakin makuja. Harjoitellaan myös oma-toimisuutta, mm. antamalla lasten mahdollisimman varhain annostella ruokansa itse. Pienimmille lapsille annetaan lusikka ja sormisyötäviä omaan käteen mahdollisimman varhain toki hoitajien avustuksella. Hoitajat ruokailevat yhdessä lasten kanssa toimien samalla esimerkkinä.

Vatsa ei täyty jos vain haistaa,

rohkenemme aina maistaa.

Haarukkaan kun tartut,

niin sä suureks vartut.

Leivän syön,

maidon juon.

Ruokarauhan muille suon.

Hygienia ja siisteyskasvatus

KaalimaanKakaroissa lapsia ohjataan hygienia-asioissa, mm. muistuttamalla heitä käsienspesun tärkeydestä. Hygienia-asioissa toimitaan huolellisesti esimerkiksi pesemällä kädet aina hoitoon tullessa ja ennen ruokailua. Hygieniaan kiinnitetään erityistä huomiota myös esimerkiksi flunssakautena. Ylihygienista toimintaa Kaalimaankakaroissa ei kuitenkaan ole, mitkä takaa lapsille sen, että heillä on mahdollisuus toimia maalaisympäristössä heille luonnollisella tavalla, koskettamalla ja touhuamalla. Molemmat hoitajat ovat suorittaneet hygieniapassin.

Lasten henkilökohtaisessa hygieniassa toimitaan kunkin perheen kanssa yhteistyössä sovituin säännöin.

Lepohetki

Lepohetkestä luodaan lapsille rauhallinen ja miellyttävän tilanne. Lepo on lapselle tärkeää, että hän jaksaa toimia ryhmässä ja pystyy omaksumaan ja oppimaan uusia asioita. Myös lapsen kasvu ja kehitys vaativat lepoa ja rauhoittumista. Lepo- ja unihetkeä varten ”nukkari” rauhoitetaan, ja jokaiselle levitetään oma patja, tyyny ja peitto. Oman unilaulun voi ottaa kainaloon turvaa tuomaan. Hoitajat lukevat unisadun tai laulavat unilauluja ja silittelevät ja sylittelevät lapsia tarvittaessa unten maille. Unisadun jälkeen ne lapset, jotka eivät nuku päiväunia, voivat nousta toiseen huoneeseen puuhailemaan jotain rauhallista tai auttamaan välipalan laitossa. Kaikkein pienimmät lapset nukkuvat päiväunensa ulkona vaunuissaan.

Ulkoilu

Kaalimaankakarot ulkoilevat paljon lähes säällä kuin säällä. Ulkoilu on lapsille tärkeää, jotta he pääsevät purkamaan energiaansa, saavat liikkua, juosta ja touhuta vapaasti. Ympäristö tarjoaa upeat mahdollisuudet erilaisiin ulkopuuihin mm. eläinten kanssa puuhailun, kasvimaalla puuhastelun, metsäretkeilyn ja leikkipuistossa leikkimisen merkeissä.

4. Varhaiskasvatuksen sisältöalueet

KaalimaanKakaroiden tärkeinä pitämiä varhaiskasvatuksen sisältöalueita ovat leikki, liikunta, ympäristö, luonto, kestävä kehitys, kieli ja vuorovaikutus sekä etiikka, taide, kulttuuri, perinne ja matematiikka.

Leikki

Leikki on lapsen kehityksen kannalta erittäin tärkeää. Leikkiessään lapsi oppii sosiaalisia taitoja, kuten taitoa toimia yhdessä toisten kanssa, neuvotella asioista, ja jakaa asioita sekä ratkaista riitoja. Leikki myös tukee lapsen motorista ja kielellistä kehitystä sekä kehittää mielikuvitusta, minäkuvaa ja itsetuntoa. Leikkiessään lapsi myös työstää näkemäänsä ja kokemiaan asioita sekä harjoittelee arjen kannalta tärkeitä asioita.

Kaalimaankakakaroissa lapsille annetaan runsaasti aikaa omiin pitkäkestoisiin vapaisiin leikkeihin, jotta lapset voivat iloita ja nauttia leikeistään kiireettömästi. Hoitajat tukevat ja ohjaavat sekä osallistuvat tarvittaessa lasten vapaisiin leikkeihin ja luovat niille hyvät puitteet ja virikkeitä leikkien kehittämiseen. Vaikka ryhmiksessä on tarjolla paljon ”valmiita” leluja, niin pyrkimyksenä on, että lapset mahdollisimman paljon kehittäisivät leikkejä ja leikkivälineitä itse vaikkapa pahvilaatikoista ja maitopurkeista ja ulkona luonnon antimista.

Liikunta

Monipuolinen liikkuminen erilaisissa ympäristöissä kehittää lapsen motorisia taitoja ja edistää lasten terveyttä. Liikkuessaan hän saa myös harjaannusta ja rohkaisua omatoimisuuteen, aloitteellisuuteen ja taitoon toimia ryhmässä. Oman vuoron odottamista, onnistumista ja epäonnistumista harjoitellaan myös liikuntatuokioissa.

Kaalimaankakaroiden toiminnassa panostetaan ennen kaikkea ulkoliikuntaan. Pihassa leikitään erilaisia liikuntaleikkejä, potkitaan palloa ja kiipeillään puissa. Työnnetään myös kottikärryjä ja kaivetaan multaa sekä ratsastetaan ja hypitään trampoliinilla. Kylälle tehdään kävelyretkiä useamman kerran viikossa, samoin metsässä touhutaan usein. Siellä lapset oppivat liikkumaan vaihtelevassa maastossa, kiipeämään kiville ja kannoille sekä hyppimään juurakoiden yli. Leikkipuisto taas tarjoaa mahdollisuuksia liikkumiseen mm. kiipeilyn ja keinumisen muodossa.

Talvisin hiihdämme, luistelemme ja pulkkailemme. Mahdollisuuksien mukaan käymme myös uimassa, sekä uimahallissa että kesällä rannalla ja talvisin hyödynämme urheilutalon tuomia mahdollisuuksia liikuntaan.

Ympäristö, luonto ja kestävä kehitys

Piirros Heli Pukki.

KaalimaanKakaroiden tavoitteena on, että lapset oppisivat arvostamaan ja kunnioittamaan ympäröivää luontoa ja eläimiä sekä myös rakennettua ympäristöä. Liikumme luonnossa kaikkina vuodenaikoina havainnoiden ja tutkien.

Lapset saavat osallistua maatilan arkiaskareisiin vuodenaikojen mukaan. Keväällä haravoidaan yhdessä, keräillään talven aikana pudonneita risuja sekä valmistetaan kasvimaan kevään kylvöjä varten. Myös marjapensaita ja omenapuita leikataan yhdessä ja linnuille rakennetaan linnunpönttöjä. Kanalaa siivoillaan kesäkuun ja hevosten talvikarvoja harjaillaan pois. Huolehdimme yhdessä myös lähialueen siisteydestä mm. järjestämällä ”roskienmetsästyspäivän” lähiympäristöön. Lasten huomiota myös tietoisesti kiinnitetään seuraamaan kevään etenemistä mm. silmujen puhkeamisen tai muuttolintujen saapumisen seuraamisen muodossa.

Kesällä seurailaan kasvimaan ja kukkien kasvua ja kitketään rikkaruohoja sekä myös nautitaan alkukesän kasvimaan antimista, kuten persiljasta, salaattista ja mansikoista. Kompostia käännetään yhdessä samalla seuraten, miten mm. haravointijätteet muuttuvat mullaksi ja kuinka pulleita matoja kompostista ongelle löytyykään. Seurailemme myös, mitä lintuja rakentamiimme pönttöihin muuttaa ja miten linnunpoikaset ottavat ensimmäisiä lentopyrähdyskierroksia.

Kesäloman jälkeen tarkastellaan kasvimaalla tapahtuneita kasvun ihmeitä ja herkutellaan loppukesän antimilla, kuten porkkanoilla, perunoilla, vadelmilla ja viinimarjoilla ja valmistetaan näistä yhdessä ruokaa ja välipaloja. Syksyllä seurataan myös luonnon muuttumista syysväriin ja nautitaan syysateiden mahdollistamista kuraleikeistä.

Talvisesta luonnosta nauttimisen mahdollistaa lasten kunnollinen ja säänmukainen vaate. Talvella rakentelemme lumiukkoja ja -linnoja ja teemme lumitöitä. Myös talvella hyödynnämme metsien suomaa mahdollisuuksia retkeilyyn ja luonnon tutkimiseen.

KaalimaanKakaroissa pyritään myös opettamalla lapsille kestävästä kehityksestä. Jätteet lajitellaan yhdessä ja kuljetetaan kierrätyspisteeseen niille kuuluvaan paikkaan. Lelujen ja vaatteiden kierrätystä havainnoimme mm. kirpputorivierailuilla ja järjestämällä ryhmiksessä lapsille lelujenvaihtopäiviä.

Kieli ja vuorovaikutus

Kieli on ajattelun ja vuorovaikutuksen väline, joka kehittyy vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa. Kielen avulla lapsi pystyy ilmaisemaan itseään ja vahvistamaan ihmissuhde- ja yhteistyötaitoja. KaalimaanKakaroissa kielenkehitystä tuetaan lukemalla paljon, laulamalla, loruttelemalla ja antamalla aikaa ja tilaa keskusteluille lasten kanssa arjen tapahtumista. Päivittäin keskustellaan yhdessä kuulumisten lisäksi myös vuodenajasta, kuukaudesta ja viikonpäivästä, säästä ja esimerkiksi väreistä. Aikuisten rikas ja kaunis kielenkäyttö tukevat lapsen puheen kehitystä. Lapsille luodaan myönteinen ja kannustava ilmapiirin, jolloin arempikin lapsi rohkaistuu puhumaan sekä kokee oppimisen ja onnistumisen iloa.

”Leikit, sadut, riimittelyt, hokemat
ja hassut lorut auttaa lasta oppimaan,
puhkeamaan puhumaan.
Toista, kertaa, ihmettele,
laulujakin lurittele.
Palkaksi saat eleitä, jokellusta, naurua.
Sitten eleet muodon saa,
pieni oppii puhumaan”

Etiikka ja uskonto

Arjessa sattuu monenlaisia tapahtumia, joiden kautta lapsi opettelee elämää. Hyviä tapoja harjoitellaan päivittäin. Opetellaan myös anteeksipyyttämistä ja antamista sekä toisten huomioon ottamista ja kunnioittamista. Näiden lisäksi harjoitellaan suvaitsevaisuutta, kohtuullisuutta, oikeudenmukaisuutta, reiluuutta sekä rohkeutta, hyväntahtoisuutta ja huolenpitoa. Keskustellaan yhdessä tunteista, ja opetellaan nimeämään niitä. Apuna tunteiden nimeämisessä ovat myös kuvakortit.

Suomalaiseen kulttuuriin kuuluvia juhlapyyhiä vietetään ryhmiksessä perinteisin tavoin. Esimerkiksi jouluisin osallistumme lasten joulukirkkoon. Tarjoamme myös 3-6-vuotiaille lapsille mahdollisuuden osallistua seurakunnan kerhoon kahdesti viikossa ja kaikki yhdessä käymme seurakunnan perhekerhossa korkeintaan kerran viikossa. Tarvittaessa pyrimme huomioimaan perheiden toiveet uskontoasioissa mahdollisuuksien mukaan.

Taide, kulttuuri ja perinne

Kaalimaankakaroissa huomioidaan perinteiset Suomalaiseen yhteiskuntaan ja vuodenvuorokiertoon kuuluvat juhlat keskustelemalla niistä, juhlimalla tai askartelemalla tai vaikka leipomalla teemaan liittyen.

Retkillä lähimaastossa ja kauempana, pyritään tarjoamaan lapsille tietoa omasta paikalliskulttuurista, oman kaupungin kulttuurista sekä suomalaisuudesta. Retkiä järjestetään myös mm. Korsmannin taloon sekä museoon.

Syntymäpäiväsankareita juhlistetaan yhteisellä syntymäpäivälaululla ja kortilla sekä sankarin toivomilla leikeillä. Halutessaan syntymäpäivänä saa tuoda myös kavereille tarjottavaksi esimerkiksi jäätelöä.

Matematiikka

Matemaattisia valmiuksia harjoitellaan arkipäivän toiminnoissa tarkoituksena herättää lapsen mielenkiinto matemaattista ajattelua kohtaan. Vertaillen, luokitellen ja lajitellen tutustumme laskutaidon alkeisiin. Näitä opetustilanteita liitetään päivittäin arjen

tilanteisiin lapsen iän huomioon ottaen. Lisäksi erilaisten pelien, leikkien ja laulujen kautta tutustutaan matematiikan maailmaan.

5. Kasvatuskumppanuus

Koska KaalimaanKakaroissa on vain kaksi hoitajaa, on luontevaa, että molemmat toimivat kaikkien perheiden kasvatuskumppaneina. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan lasten vanhempien ja KaalimaanKakaroiden työntekijöiden tietoista sitoutumista tukemaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Vanhemmillä on ensisijainen oikeus ja vastuu lapsensa kasvattamisesta. Päivähoidon tehtävänä on tukea vanhempia kasvatustehtävässä. Luottamukseen perustuva yhteistyö kodin ja päivähoidon välillä on tärkeää. KaalimaanKakaroiden hoitajia sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus lasta ja hänen perhettään koskevissa asioissa.

Kasvatuskumppanuus alkaa perheiden tutustumisella hoitopaikkaan ja hoitajiin. Samalla keskustellaan lapsesta ja perheen päivähoidolle asettamista toiveista ja kerrotaan KaalimaanKakaroiden tavoista toimia.

Tärkeintä kasvatuskumppanuutta ovat päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa lasta tuodessa ja noutaessa, siksi nämä tilanteet pyritäänkin järjestämään mahdollisimman kiireettömiksi. päivittäisten keskustelujen lisäksi kunkin perheen kanssa käydään vähintään kerran vuodessa rauhallinen ja kiireetön keskustelu lapsesta. Näiden vuokeskustelujen avulla perehdymme lapsen vahvuuksiin sekä mahdollisesti tukea tarvitsemiin asioihin.

6. Yhteistyötahot

KaalimaanKakaroiden yhteistyötahoina ovat seurakunta, jonka järjestämissä kerhoissa lapset käyvät, Uudenniityn päiväkotiki ja lähinnä sen Kyläsaassa toimiva esiopetusryhmä Tintit, jossa KaalimaanKakaroiden esikoululaiset käyvät sekä kaupungin perhepäivähoidon ohjaaja, joka valvoo toimintaa. Muita yhteistyötahoja ovat muut yksityiset ryhmikset ja perhepäivähoitajat, sekä tietysti alueen yrittäjät, kuten kauppiaat ja leipomon väki sekä muut alueen tuottajat, jolta ryhmikseen haetaan ruokaa. Tarvittaessa teemme yhteistyötä myös neuvolan kanssa. Yhteistyötä tehdään myös alan koulujen kanssa mm. opiskelijoiden työharjoittelujen muodossa.

Tärkeä yhteistyötaho ovat myös ”varamummi” ja ”varapappa”, jotka tarjoavat lapsille seuraavan sukupolven läsnäolon sekä aikaa ja syliä muiltakin turvallisilta aikuisilta sekä mahdollistavat lasten hoidon jatkumisen KaalimaanKakaroiden tiloissa esimerkiksi vakituisten henkilökunnan sairastaessa. Heidän lisäksi ryhmiksessä ”vierailivat” säännöllisesti henkilökunnan omat lapset, jotka leikittävät opettavat mielellään nuorempia lapsia ja tarjoavat heille samalla mahdollisuuden ”isosiskojen” ja ”isoveljien” läsnäoloon.

7. Arviointi

Laadukkaan päivähoidon toteutuksen pohjana on arviointi. Ensisijaisen tärkeää KaalimaanKakaroiden toiminnalle on lapsilta saatu palaute. Tärkeää on myös vanhemmilta saatu palaute ja sen antaminen nopeimmin onnistuu päivittäisillä keskusteluilla vanhempien ja henkilökunnan välillä. Näiden päivittäisten keskustelujen avulla voidaan nopeasti vaikuttaa lapsen arkeen ja hyvinvointiin hoidossa.

Vähintään kerran vuodessa järjestettävät vasukeskustelut antavat mahdollisuuden pysähtyä laajemmin ja tarkemmin arvioimaan lapsen kasvua ja kehitystä yhteistyössä henkilökunnan ja vanhempien kesken.

Lapsen tuottamaa materiaalia, kuten piirustuksia, askarteluja ja tehtäviä, kerätään koko ajan talteen lapsen omaan kasvunkansioon. Kasvunkansio toimii työvälineenä myös henkilökunnan oman työn arvioinnissa ja kehittämisessä.

Henkilökunnan kesken pidämme säännöllisesti palavereja, jotta pystymme yhdessä suunnittelemaan tavoitteellista ja tarkoituksenmukaista toimintaa sekä huomioimaan kunkin lapsen ja perheen yksilölliset tarpeet.

Kirjallisuutta:

Hämäläinen Juha & Kurki, Leena. 1997. Sosiaalipedagogiikka. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö

Järvinen, Mervi; Laine, Anne & Hellmann-Suominen, Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Reunamo, Jyrki. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus – erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. WSOY Oppimateriaalit Oy: Helsinki

Väisänen Tarja 2007. Ryhmis, ryhmäperhepäivähoito tänään. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Lorujen lähteet:

Nokian perhepäivähoito 2013.

www.nokianpvh.nettisivut.fi/sapere-hanke/ruokaloruja/

Siilinjärven kunta. Ryhmäperhepäiväkoti Alaska.

www.siilinjarvi.fi/kunta/fi/liitetiedostot/paivahoito_ja_esiopetus/Alaska/vasu_2013.pdf

LIITE 2

KaalimaanKakaroiden omavalvontasuunnitelma

(Porin kaupungin perhepäivähoidon omavalvontasuunnitelman mukaan laadittuna.)

Toiminta-ajatus, arvot, toimintaperiaatteet:

KaalimaanKakarot on ryhmis, jossa työskentelee kaksi hoitajaa. Ryhmis on mitoitettu kahdeksalle kokopäiväiselle sekä kahdelle esiopetuksessa olevalle lapselle. KaalimaanKakaroiden toiminta-ajatuksen lähtökohtana on kodinomaisuus, luonnonmukaisuus ja lapsilähtöisyys. Tämän mahdollistavat pieni lapsiryhmä ja kodinomaiset tilat laajoine pihapiireineen. Kodinomaisuutta lisää myös se, että ryhmässä on eri-ikäisiä lapsia ja sisarukset voidaan sijoittaa samaan ryhmään. Lapset saavat osallistua monipuolisesti ryhmiksen arkeen ottamalla osaa arkisiin askareisiin saaden elämyksiä, kokemuksia ja onnistumisen iloa. Luonteva ja luottamuksellinen ilmapiiri vanhempien kanssa antaa hyvän pohjan toimivalle yhteistyölle.

Lapsen perustarpeista huolehtimalla (ruokailu, ulkoilu, lepo, hygienia) luodaan hyvät edellytykset lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Lasta kannustetaan opettelemaan asioita oman kehitystasonsa mukaan ja häntä tuetaan sosiaalisten taitojen oppimisessa. Lapsen itsetunto ja terve itsearvostus tarvitsevat kehittyäkseen kasvattajalta kehuja, kannustusta sekä aitoa kiinnostusta lapsen asioista ja oikeuden tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on. Kaalimaankakaroissa tärkeänä pidetään myös läheisyyttä ja mahdollisuutta syliin aina, kun lapsi sitä tarvitsee ja haluaa.

KaalimaanKakaroissa toteutetaan sosiaalipedagogista varhaiskasvatusta, jossa lapsen oma innostus ja kiinnostus ovat kaiken toiminnan lähtökohtana ja toiminta tapahtuu vahvasti yhteistyössä toisten lasten ja meidän kasvattajien kanssa. Lapselle halutaan luoda turvallinen ja kodikas ympäristö hoitopäivän ajaksi ja mahdollisuus toimia oman ikätasonsa mukaisesti pienessä lapsiryhmässä ammattitaitoisen hoitajien ohjauksessa. Keskeistä hoidossa on myös yksilöllisyys ja pienen ryhmän mahdollistama ihmisläheisyys. Hyvän perushoidon lisäksi painotetaan leikin, toiminnan ja elämysten kautta kasvamista. Hoitopäivät sisältävät lasten kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa: leikkiä, hoitajan ohjaamaa toimintaa, ulkoilua, ruokailua, luonnon ja ympäristön tutkimista ja osallistumista "oikeisiin" kodin ja maatilan töihin.

Asiakkaan asema ja oikeudet/vasu:

Toiminta perustuu vahvaan kasvatuskumppanuusajatukseen asiakasperheiden kanssa. Sitoudumme vahvasti yhdessä vanhempien kanssa tukemaan lasten kasvua, kehitystä ja oppimista. Vanhemmilla on ensisijainen oikeus ja vastuu lapsensa kasvattamisesta. Päivähoidon tehtävänä on tukea vanhempia kasvatustehtävässä. Laadimme yhdessä vanhempien kanssa jokaisesta lapsesta varhaiskasvatussuunnitelman hänen aloittaessaan hoidon. Tätä suunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään yhdessä vanhempien kanssa vähintään kerran vuodessa.

Päivän kulku (ateriat, ulkoilu, lepo, hygieniakäytännöt):

- Ateriat: aamupala klo 8-8.30
 lounas noin klo 11.30 (kerholaisille, joiden kerho päättyy klo 12.00, lounas tarjoillaan kerhon jälkeen.
 välipala noin klo 14.30
- Päivälepo: noin klo 12-14, kuitenkin huomioiden kunkin lapsen henkilökohtaiset tarpeet, tavat ja tottumukset.
- Ulkoilu: Ulkoilemme mahdollisimman paljon säällä kuin säällä, huomioiden kuitenkin lasten riittävä ulkoiluvälinevarustus. Ulkoilua vähintään 1-2 kertaa päivässä.
- Hygienia: Huolehdimme, että lapset pesevät kätensä aina ennen ruokailua sekä ulkoilun jälkeen. Jokaiselle löytyy oma nimikoitu käsipyyhe wc:stä. Flunssa/vatsatauti-epidemioiden aikana tehostamme käsihygieniaa.

Lasten käytössä olevat tilat/perheen omat tilat:

Lasten käytössä ovat kaikki ryhmiksen tilat. Henkilökunnan sosiaalitilat sekä siivousvälinevarasto sijaitsevat Niemen perheen omissa tiloissa paritalon toisessa päädyssä. Lasten pääasiallisena ulkoilualueena on takapihalla sijaitseva aidattu leikki-alue, mutta hyödynnämme myös muuta maatilan pihapiiriä. Lasten tuontia ja hakua varten on järjestetty riittävän kauaksi sisäänkäynnistä parkki-alue autoille.

Ruokahuolto (valmistus, hygienia, tarjoilu):

Työntekijöillä on hygieniaapassi. Ruoka valmistetaan ryhmiksen toimitiloissa sijaitsevassa omassa keittiössä, jossa myös ruoka tarjoillaan ja syödään. Työntekijät valmistavat ruuan ja vastaavat ruokatarvikkeiden ostosta vuoro viikoin. Huolehdimme, että hygieniakoulutuksen mukainen toiminta toteutuu kaikissa ruokahuoltoon liittyvissä asioissa.

Siivous-, jäte- ja pyykkihuollon käytännöt:

Toimitiloissa suoritetaan viikkosiivous perjantaisin. WC pestään päivittäin, samoin keittiötilat. Jätteet lajitellaan ja kuljetetaan asianmukaisiin kierrätyspaikkoihin. Käsi- ja keittiöpyyhkeet vaihdetaan ja pestään (90 asteessa) vähintään 2krt/vko. Siivousliinat sekä mopin pesuosa pestään viikkosiivouksen yhteydessä pesukoneessa (vähintään 60 asteessa). Siivouksia tehostetaan tarvittaessa esim. flunssa tai täiepidemioiden aikana.

Kerran kuukaudessa suoritetaan laajempi siivous, jossa mm. puhdistetaan leluja, pestään jääkaappi ja siivotaan välinevarasto. Kerran vuodessa (heinäkuussa) ryhmiksen tilat pestään perusteellisesti, jolloin myös matot ja ikkunat pestään ja samalla suoritetaan tarvittavaa pintaremonttia.

Riskit ja epäkohtien tunnistaminen, korjaaminen ja välttäminen:

Riskit ja ”läheltä piti” tilanteet kirjataan niille varattuun kansioon. Epäkohtiin puututaan mahdollisimman nopeasti. Välitöntä reagointia vaativat asiat korjataan saman päivän aikana ja ei- kiireellisiin epäkohtiin puututaan viimeistään viikon kuluessa. Ennen toiminnan aloittamista mietitään mahdolliset riskitekijät ja niille laaditaan turvallisuussuunnitelma (esim. eläinten kanssa toimiminen)

Asiakastietojen käsittely, vaitiolovelvollisuus:

Asiakastiedot säilytetään ryhmäperhepäiväkodissa lukitussa tilassa. Olemme allekirjoittaneet vaitiolovelvollisuus sopimuksen, jota noudatamme myös hoitosuhteiden päättyttyä. Sijaisilta ja opiskelijoilta otamme myös allekirjoituksen vaitiolovelvollisuus kaavakkeeseen.

Turvallisuussuunnitelma, pihäsäännöt:

Meillä on erilliset paloviranomaisille laaditut pelastautumissuunnitelmat. Työntekijöillä on ensiapukoulutus käytynä (EA1). Sairastapauksia varten meillä on varahoitajajärjestelmä. Piha on asianmukaisesti aidattu (120cm korkea aita, maarakoa

54

max. 10cm, aidan silmäkoko 5cm*5cm). Leikkivälineet on tarkistanut ja turvallisiksi todennut kaupungin varhaiskasvatuspäällikkö. Pihan säännöt käydään lasten kanssa läpi sekä hoitosuhteen alussa että niitä kerrataan tarpeen mukaan.

Vakuutukset:

Ryhmäperhepäiväkodilla on perhepäivähoitajien vastuuvakuutukset.

Tiedottaminen ja yhteistyö:

Tiedottaminen asiakasperheille tapahtuu henkilökohtaisesti sekä eteisessä sijaitsevan ilmoitustaulun ja rajattujen facebook-sivujen kautta. Vapaista hoitopaikoista tiedotamme mm. alueen kaupan ja seurakunnan ilmoitustauluilla. Yhteistyökumppaneitamme ovat mm. perhepäivähoidon ohjaajat, neuvola, toiset yksityiset perhepäivähoitajat, seurakunta ja alueen päiväkotit sekä esikoulu. Yhteistyötä tehdään myös alan oppilaitosten kanssa mm. opiskelijoiden harjoittelujen muodossa.

LIITE 3

Hankkeen aikataulu

Ryhmäperhepäiväkoti Kaalimaan Kakarat päätettiin perustaa vuodenvaihteessa 2013-2014. Tällöin ryhmis myös nimettiin Kaalimaan kakaroiksi. Ryhmiksellä oli tilat jo valmiina kollegan omistamassa paritalossa.

Tammikuu 2013

Tarkastelimme aluksi tiloja ja teimme suunnitelmia tulevasta remontista. Kävimme tammikuussa myös benchmarking-keskustelua Pinomäen yksityisen ryhmiksen henkilökunnan kanssa sekä osallistuimme kyseisellä ryhmiksellä järjestettyyn palaveriin, jossa olivat myös kaupungin edustajat kertomassa yksityisten lastenhoitopaikkojen asioista. Olimme myös yhteistyöpalaverissa Porin varhaiskasvatuspäälikkön sekä alueemme perhepäivähoidonohjaajan kanssa. Keskustelimme heidän kanssaan mm. kaupungin vaatimuksista perhepäiväkodin suhteen. Lisäksi kävimme palolaitoksella keskustelemassa paloviranomaisen kanssa paloturvallisuusasioista ja terveystarkastaja vieraili ryhmiksellämme kertomassa mm. ilmastointiin, keittiöön sekä lelujen ja piha-alueiden turvallisuuteen liittyvistä asioista. Kävimme tammikuussa myös valmennusmajakassa, joka antaa neuvoja aloitteleville yrittäjille. Siellä keskustelimme mm. yritysmuodon valinnasta.

Helmikuu 2013

Helmikuussa pidimme palaverin kollegani kanssa. Päätimme mm. hoitomaksujen hinnat ja ryhmiksen aukioloajat sekä timme työnjakoa hoidettaviin asioihin liittyen. Suunnitelimme myös hankkeen etenemisen aikataulua. Olimme yhteydessä myös alkavien yrittäjien neuvontakeskukseen Enteriin, johon varasimme ajan starttiraha neuvotteluja varten. Aloitimme myös tavaran hankinnan, haimme mm. jääkaapin sekä joitain huonekaluja ryhmikselle. Helmikuussa myös tulevia hoitopaikkoja alettiin kysellä.

Maaliskuu 2013

Maaliskuussa aloitimme markkinoinnin ”puskaradion” välityksellä. Kyselyitä ja alustavia varauksia tulikin jo runsaasti. Maaliskuussa järjestelimme ja hankeimme myös lisää irtaimistoa, kuten leluja ja pelejä. Maaliskuussa suoritin myös ensiapukurssin, koska se pitää olla suoritettuna ryhmikstä avatessa.

Huhtikuu 2013

Huhtikuu käynnistyi mm. aita- ja ilmastointiasioiden selvittelyllä yhteistyössä terveystarkastajan, varhaiskasvatuspäällikön sekä kaupungin ilmastointivastaavan kanssa. Hoitopaikoista tehtiin myös lisää varauksia, ja huhtikuun puolessa välissä saimmekin tyytyväisinä todeta, että kaikki hoitopaikat tammikuuhin 2014 ovat varatut. Kaikkien tulijoiden kanssa sovimme yhteisen tutustumispäivän kesäkuun alkuun. Kävimme myös Enterissä neuvottelemassa starttirahasta ja veroneuvonnassa keskustelemassa verotukseen liittyvistä asioista sekä hoidimme kaupungin rakennusvalvonnan kanssa lupa-asioita. Teimme myös hankintamatkan ikeaan, josta haimme mm. huonekaluja ja astioita ryhmikseen. Tämä kuukausi päättyi ilmastointiasioiden päätösten tekoon ja hakemusten jättämiseen.

Toukokuu 2013

Toukokuussa työstimme ryhmiksen tilojen remontin. Maalasimme, tapetoimme, laatoitimme sekä teimme wc tiloihin tarvittavat muutokset mm. altaiden lukumäärän osalta. Kunnostimme myös piha-aluetta ja aitasimme pihan määräysten mukaan. Kävimme vielä myös Enterissä jatkamassa starttirahaneuvottelua.

Kesäkuu 2013

Kesän kynnyksellä järjestimme tutustumispäivän tuleville asiakasperheillemme. Perheet pääsivät tutustumaan tiloihin, pihapiiriin sekä toisiinsa. Jatkoimme myös piha-alueiden kunnostamista esimerkiksi rakentamalla portit aidatulle ulkoilualueellemme. Terveystarkastaja kävi myös tekemässä tilojen lopputarkastuksen.

Hankkeen jatko heinäkuu-joulukuu 2013

Tämän opinnäytetyöni valmistuttua ryhmäperhepäiväkodin käytännön asioista jäi hoitamatta loppuvuodelle palotarkastajan käynti, kaupungin varhaiskasvatuspäällikön käynti sekä pihan leikkivälineiden paikoilleen asentaminen. Syksyn aikana on myös tarkoitus työstää ryhmiksen käytännön toiminnan suunnittelua ja materiaalien hankintaa sekä käydä tulevien asiakasperheiden kanssa vasu-keskusteluja.